

Standardů kvality Barnahus

Souhrnem

**Pokyny pro multidisciplinární a
meziagenturní podporu dětí, které
se staly oběťmi nebo svědky násilí**

PROMISE www.barnahus.eu

Vydavatel: Sekretariát Rady států
Baltského moře a organizace Child
Circle

Autor: Olivia Lind Haldorsson *Child
Circle*

Předmluva a hlavní příspěvky:
Bragi Guðbrandsson *Vládní
agentura pro ochranu dětí, Island*

Expertní skupina:
Gordana Buljan Flander *Centrum
pro ochranu dětí a mládeže, Záhřeb*
Åsa Landberg *Psycholog
a psychoterapeut*
Resmiye Oral *Program na ochranu
dětí, Iowská univerzita*
Carl Göran Svedin *Barnafrid –
Nationellt kunskapscentrum,
Linköping University*

Revize zákonů a pokynů:
Rebecca O'Donnell *Child Circle*

Revize a správná praxe:
Janet van Bavel *Traumacentrum
pro děti a mládež, Haarlem*
Tea Brezinscak *Centrum pro
ochranu dětí a mládeže, Záhřeb*
Britta Bäumer *Psychiatrické
traumacentrum pro děti a
dospívající, Barnahus Stockholm*
Ylva Edling *Psychiatrické*

*traumacentrum pro děti a
dospívající, Barnahus Stockholm*
Ólöf Ásta Farestveit *Barnahus
Reykjavík*
Anna Frank-Viron *Dětský domov,
oddělení pro ochranu dětí, rada pro
sociální pojištění*
Turid Heiberg *Sekretariát Rady
států Baltského moře*
Peter van der Linden *Institut
Verwey-Jonker*
Anna Nelsson *Barnahus Linköping*
Anna M Petersson *Barnahus
Linköping*
Ana Marija Spanic *Centrum pro
ochranu dětí a mládeže, Záhřeb*
Andrea Wagner Thomsen *Centrum
pro děti, mládež a rodiny, Národní
rada pro sociální služby*

Pilotní příspěvky:
Michael van Aswegen *TUSLA Irsko*
Dainora Bernackiene *Dětská divize,
oddělení pro rodiny a komunity,
Ministerstvo sociálních věcí a
práce, Litva*
Andreea Bijii *Save the Children,
Rumunsko*
Laura Cejmale *Asociace center
Dardedze, Lotyšsko*
Adina Mihaela Codres *Ministerstvo
práce, rodiny, sociální ochrany a
seniorů, Národní úřad pro ochranu
dětských práv a adopci, Rumunsko*
Nadace ESZTER *Foundation
Maďarsko*

Maria Keller-Hamela *Nadace pro zmocnění dětí, Polsko*
Vasiliki Kourri *Hope for Children CRC Policy Center, Kypr*
Ann Lind-Liiberg *Oddělení pro děti a rodiny, Ministerstvo sociálních věcí*
Viola Läänerand *Útvar pro ochranu dětí, Estonský výbor pro sociální pojištění, Estonsko*
Andrea Moehringer *ChildHood Německo*
Lauris Neikens *Oddělení pro děti a rodinnou politiku, Ministerstvo sociálních věcí, Lotyšsko*
Beata Wojtkowska *Nadace pro zmocnění dětí*

Pilotní výměna zemí:

Bulharsko: Institut pro sociální aktivity a praxe (SAPI)
Kypr: Hope for Children CRC Policy Center a Ministerstvo sociálních věcí
Anglie: NHS England
Estonsko: Útvar pro ochranu dětí, Estonský výbor pro sociální pojištění a oddělení pro děti a rodiny, Ministerstvo sociálních věcí
Německo: ChildHood Německo
Maďarsko: Barnahus Szombatehely, Nadace ESZTER Foundation a Maďarská církevní pomoc

Irsko: Irské policejní sbory a TUSLA
Lotyšsko: Asociace center Dardedze a Oddělení pro děti a rodinnou politiku, Ministerstvo sociálních věcí
Litva: Dětská divize, oddělení pro rodiny a komunity, Ministerstvo sociálních věcí a práce a státní sociální domov, „Užuovėja“
Lucembursko: Ministerstvo školství, dětí a mládeže
Malta: FSWS-Appogg, Služby ochrany dětí
Polsko: Nadace pro zmocnění dětí
Rumunsko: Ministerstvo práce, rodiny, sociální ochrany a seniorů, Národní úřad pro ochranu dětských práv a adopci a Save the Children Rumunsko
Skotsko: Children First Scotland a Služba skotských soudů a tribunálů

Editoři:

Rebecca O'Donnell
Daja Wenke

Grafická úprava:

Christine Ashton
Shawanna von Blixen

Zavádění standardů kvality Barnahus napříč Evropou

Projekt PROMISE podporuje zavedení modelu Barnahus v Evropě jako standardní praxe při poskytování rychlého přístupu dětským obětem a svědkům násilí k justici a péči. Tuto práci provádíme pro naplnění vize projektu PROMISE: Evropy, kde jsou naplňována lidská práva dětí na ochranu před násilím, na podporu a právo být vyslyšeny.

Model Barnahus poskytuje multidisciplinární a mezirezortní spolupráci tak, aby dětské oběti a svědci násilí měli prospěch z profesionální a účinné odpovědi vstřícné k dětem poskytované v bezpečném prostředí, které předchází (další) traumatizaci. Za formální podpory národních úřadů poskytuje projekt PROMISE příležitost převést národní závazky do praxe a zapojit se do tohoto procesu na mezinárodní úrovni. Kromě toho se pravidelnou spoluprací a strategickou komunikací aktivuje naše rostoucí síť profesionálů a partnerských subjektů, které se zavázaly k zavedení a rozšiřování služeb Barnahus na národní úrovni.

První projekt PROMISE (2015–2017) stanovil evropské standardy a zapojil širokou síť odborníků. Druhý projekt PROMISE (2017–2019) propagoval pokračování v naplňování standardů na národní úrovni a došlo k formalizaci sítě PROMISE Barnahus. V budoucnosti se rozšíří tyto aktivity o zapojení univerzitního vzdělávání, nástroje pro řízení případů a evropský akreditační systém.

Projekt PROMISE řídí Útvar pro ohrožené děti při Sekretariátu Rady států Baltického moře v úzké spolupráci s organizací Child Circle.

Prozkoumejte nástroje PROMISE a zjistěte více na webu www.barnahus.eu

Toto dílo je licencováno Radou států Baltického moře podle mezinárodní licence Creative Commons 4.0 podmíněné uvedením autora – nekomerčním použitím – nezasahováním do díla.

Chtěli byste přeložit tento dokument? Kontaktujte Radu států Baltického moře, abyste zjistili více o formátu, akreditaci a autorském právu.

Původně publikováno v roce 2017. Znovu vydáno roku 2019.

Obsah

Vize projektu PROMISE.....	2
Předmluva.....	5
Úvod	8
Barnahus Model	13
Normy v Barnahusu	19
Klíč k interpretaci standardního profilu.....	21
Standard 1: Klíčové principy a průřezové činnosti	24
Standard 2: Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce v Barnahusu.....	39
Standard 3: Inkluzivní cílová skupina.....	46
Standard 4: Prostředí vstřícné k dětem	50
Standard 5: Meziagenturní řízení případu.....	54
Standard 6: Forenzní výsledky	62
Standard 7: Lékařské vyšetření.....	70
Standard 8: Terapeutické služby	74
Standard 9: Budování kapacity	79
Standard 10: Prevence: Sdílení informací, zvyšování povědomí a budování vnějších kompetencí.....	82
Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled	86
Vysvětlivky	107

Vize projektu PROMISE

Vizí projektu PROMISE je Evropa, kde jsou naplňována lidská práva dětí na ochranu před násilím, na podporu a na právo být vyslyšeno. Dětské oběti a svědci násilí v Evropě jsou za tímto účelem chráněni prostřednictvím intervencí vstřícných k dětem a rychlého přístupu k justici a péči, které jsou založeny na následujících hlavních principech:

1. respektování práv účasti dítěte zajištěním, že bude vyslyšeno a dostane adekvátní informace a podporu k uplatnění těchto práv;
2. multidisciplinární a mezíresortní spolupráce během vyšetřování, postupů, vyšetření pro stanovení diagnózy a potřeb a poskytnutí služeb s cílem zabránit další traumatizaci a zajistit výsledky, které jsou v zájmu dítěte;
3. kompletní a dostupné služby, které splňují individuální a komplexní potřeby dítěte a jeho rodiny nebo opatrovatelů, kteří se nedopustili protiprávního jednání;
4. zajištění vysokých profesionálních standardů, školení a adekvátních zdrojů pro personál pracující s dětskými svědky a oběťmi násilí.

Model Barnahus odkazuje na multidisciplinární a meziresortní intervence organizované v prostředí vstřícném k dítěti při splnění následujících kritérií:

1. forenzní výslech se provádí podle protokolu založeného na důkazech;
2. důkazní platnost výpovědi dítěte respektuje *řádný proces*, přičemž se vyhýbá tomu, aby dítě muselo svou výpověď opakovat během soudních řízení, pokud je vzneseno obvinění;
3. lékařské vyšetření je provedeno pro forenzní vyšetřovací účely a k zajištění dobrého fyzického stavu a zotavení dítěte;
4. je dostupná psychologická podpora, včetně krátkodobých a dlouhodobých terapeutických služeb řešících trauma dítěte a rodinných příslušníků a opatrovníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání;
5. je provedeno a kontrolováno hodnocení potřeby ochrany dětské oběti a sourozenců v rodině.

Program PROMISE podporuje zapojení národních a místních organizací, státních i neziskových, při zakládání center Barnahus a institucí vstřícných k dětem. Inspiruje pokrok ve všech zemích sdílením správné praxe a kvalitních standardů pro evropský přístup, jako například:

1. prevence, vyšetření a odpověď na násilí proti dětem prostřednictvím multidisciplinární a meziresortní spolupráce mezi odborníky a organizacemi sociální a zdravotní péče a trestního práva před zahájením soudního řízení, během něj i po něm;

2. identifikace správné praxe v oblasti: a) *koordinace*, společné práce a vzájemného přizpůsobení mezi subjekty; b) *kooperace* mezi subjekty a c) *kolaborace* ve smyslu sdílených služeb mezi subjekty v duchu společné tvorby zásad;
3. zvyšování povědomí o právu dítěte na dětství bez násilí.

Pro dosažení této vize projekt PROMISE propaguje a podporuje zavedení modelu Barnahus nebo podobných modelů ve všech zemích v Evropě. Program PROMISE v globálním měřítku inspiruje zvýšenou multidisciplinární a meziresortní spoluprací, aby dětské oběti a svědci násilí měli prospěch z profesionální a účinné odpovědi vstřícné k dítěti v bezpečném prostředí. Evropské i celosvětové sítě profesionálů jsou podporovány v šíření vize PROMISE prostřednictvím různých způsobů komunikace.

Práce v rámci programu PROMISE vychází z Úmluvy OSN o právech dítěte, směrnice EU o právech obětí, směrnice EU o boji proti pohlavnímu zneužívání dětí, směrnice EU o boji proti obchodování s lidmi a Lanzarotské úmluvy Rady Evropy. Rovněž vychází z relevantních doporučení a pokynů EU a Rady Evropy týkajících se integrovaných systémů ochrany dětí, justice vstřícné k dítěti a sociálních služeb vstřícných k dítěti.

Předmluva

Evropské standardy Barnahus jsou prvním pokusem v Evropě o definování zásad pro intervenci a služby označované jako model „Barnahus“. Název Barnahus („dům pro děti“) pochází z Islandu, kde byl první Barnahus založen v roce 1998. Od té doby vzniklo mnoho dalších center Barnahus, zejména v severských zemích.

Téměř všeobecná ratifikace Úmluvy Organizace spojených národů o právech dětí (UNCRC) přispěla k základnímu sblížení politik a praktik pro sociální zabezpečení dětí v Evropě na základě lepší spolupráce a společného úsilí mnoha různých subjektů, včetně státních a neziskových organizací, odborných společností a univerzit. K tomu můžeme přidat vliv judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Evropského soudního dvora, která v posledním desetiletí v rostoucím počtu rozhodnutí odkazovala na UNCRC. V důsledku toho byly dvě odlišné tradice v oblasti sociálního zabezpečení dětí v Evropě – na jedné straně dohledová a procedurálně řízená tradice „záchranu dítěte“ a na druhé straně tradice „podpory rodiny“ orientovaná více na rodiny a méně na děti – nahrazovány v rostoucí míře strategiemi vycházejícími z přístupu založeného na právech ztělesněného Úmluvou UNCRC.

Tento vývoj přinesl kontext, v kterém se rozvíjely a dále šíří zásady a praxe modelu Barnahus. Barnahus lze nahlížet jako pokus „operacionalizovat“ dětská práva na adekvátní podporu a ochranu a na přístup k justici vstřícné k dítěti. *Evropské standardy Barnahus* ztělesňují tyto operační postupy, a měly by proto být nahlíženy jako vodítko na cestě ke zlepšení práv dětských obětí a svědků.

Model Barnahus přijímá multidisciplinární a meziresortní přístup zajišťující spolupráci mezi různými subjekty (soudními, sociálními, lékařskými) v jednom prostoru vstřícném k dítěti, který nabízí komplexní služby pro dítě a rodinu pod jednou střešou. Základem modelu Barnahus je předpoklad, že odhalující výpověď dítěte je klíčová jak pro identifikaci, tak pro vyšetřování zneužití dítěte pro účely trestního řízení a pro ochranné a terapeutické účely.

Ačkoliv má výraz „Barnahus“ velmi specifický význam, cesta vzniku center Barnahus a jejich forma organizace se liší mezi jednotlivými zeměmi a někdy i v rámci jedné země. Existují odchylky mezi cílovými skupinami, juxtapozice rolí a odpovědností a rámce pro spolupráci mezi partnery při provádění základních funkcí. Například jde o to, které profese provádějí forenzní výslechy, jaký forenzní protokol je aplikován a jak jsou poskytovány terapeutické a lékařské služby.

Tyto rozdíly v provozním nastavení podtrhují flexibilitu modelu a toho, jak důmyslně se adaptoval na různé právní systémy, sociální struktury, kulturní tradice a odbornou praxi v různých zemích, což je inspirativní a povzbuzující pro všechny, kdo chtějí model Barnahus zavést. Důležité je, že Barnahus nikdy není neměnným modelem, ale spíše vyvíjejícím se praktickým postupem, připraveným adaptovat se na komplexní potřeby dětí, které jsou oběťmi nebo svědky násilí.

Právě díky vytvoření rámce, v němž existuje určitý prostor pro flexibilitu a přizpůsobitelnost, se ukazuje důležitost *evropských standardů Barnahus*. Samozřejmě existují určitá omezení v tom, jak rozmanitá realizace může být při zachování autenticity modelu. Barnahus je založen na postupech založených na důkazech, včetně forenzních protokolů, terapeutických intervencí a lékařských

vyšetření. Věrnost těmto postupům modelu Barnahus založeným na důkazech je zásadní při jeho zavádění do různých kultur.

Dnes jsou principy a praxe modelu Barnahus implicitně i explicitně reflektovány a propagovány v mnoha evropských právních a politických rámcích Rady Evropy (RE) a Evropské unie (EU), včetně Úmluvy RE o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání (2010)¹, pokynů RE o justici vstřícné k dětem (2010)², doporučení RE o právech dítěte a sociálních službách vstřícných k dětem (2011)³, směrnice EU o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii (2011)⁴ a směrnice EU o minimálních pravidlech pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (2012)⁵.

Velká většina evropských zemí se tak zavázala plnit závazky vytyčené mezinárodními a národními právními předpisy, ze kterých Barnahus vychází. Uplatňování *evropských standardů Barnahus* se snad stane cenným nástrojem při plnění tohoto závazku.

Bragi Guðbrandsson, březen 2017

Úvod

Když je dítě vystaveno násilí, je povinností řady různých subjektů, včetně sociálních služeb, služeb zdravotní péče, služeb péče o duševní zdraví a subjektů činných v trestním řízení, aby chránily a prosazovaly práva a blaho dítěte. Zodpovědností každého jednotlivého subjektu je zajistit naplňování své role efektivním způsobem vstřícným k dítěti tak, aby zájem dítěte byl prvořadým hlediskem.

Pokud tyto subjekty nespolupracují, dítě může podstupovat paralelní výslechy a vyšetření a přesouvat se mezi různými orgány a obory. Výzkum a klinické zkušenosti prokázaly, že opakované rozhovory s různými osobami vedené na různých místech a různými službami v kombinaci s neadekvátními metodami vedení rozhovoru přispívají k (další) traumatizaci dítěte.⁶

Jedná se o závažný problém, protože odhalující výpověď dítěte je zásadní pro zajištění bezpečnosti a ochrany dítěte, pro stanovení potřeby fyzického a psychického zotavení a pro zajištění úspěšného kriminálního vyšetřování a soudního procesu⁷ vstřícného k dítěti⁸. Bezděčné nesrovnalosti mezi výslechy vedenými v různých okamžicích, na různých místech a osobami o různých úrovních kompetence navíc mohou vést k diskreditaci dítěte jako svědka.⁹

V poslední době je stále více uznáván fakt, že multidisciplinární a meziresortní (MD/MR) spolupráce je zásadní pro naplňování práv dětských obětí a svědků násilí na ochranu, účast, podporu a asistenci. Multidisciplinární a meziresortní spolupráce může přinést významný prospěch dětem i odborníkům, ale není vždy bez výzev. Vyžaduje zapojení a odhodlání všech dotčených orgánů. Pro dobře fungující

a efektivní organizaci, která umožňuje koordinovanou spolupráci orgánů, musí existovat solidní stavební bloky. Důležité však je, že spolupráce musí být nastavena způsobem, který je soustředěn na práva, potřeby a zájem dětí.

Tento dokument vychází z mezinárodního a evropského práva a z modelu Barnahus¹⁰. Představuje standardy pro správnou praxi, tzv. „evropské standardy Barnahus“, pro multidisciplinární a meziresortní služby dětským obětem a svědkům násilí v Evropě, které jsou uzpůsobené dětem. Tento dokument je souhrnem vycházejícím z plné verze pokynů, které tyto standardy zavádějí.¹¹

Hlavním cílem těchto standardů je poskytnout společný operační a organizační rámec, který prosazuje praxi zabraňující (další) traumatizaci¹² a dodržující práva dětí na ochranu, pomoc a justici vstřícnou k dítěti, při zajišťování platných svědeckv pro soud.

Standardy jsou sbírkou průřezových zásad a činností, základních funkcí a institucionálních dohod, které umožňují účinné a koordinované intervence vstřícné k dítěti a zahrnují: 1.1 zájem dítěte; 1.2 právo dítěte být vyslyšeno a dostat informace; 1.3 zamezení zbytečnému prodlení; 2. multidisciplinární a meziresortní organizaci; 3. cílovou skupinu; prostředí vstřícné k dítěti; 5. meziresortní plánování a řízení případu; 6. forenzní výsledky; 7. lékařské vyšetření; 8. terapeutické služby; 9. budování kapacity; a 10. prevenci: sdílení informací a budování externích kompetencí.

Fungováním v souladu se standardy lze zabránit (další) traumatizaci, jelikož jejich cílem je zajistit, aby praktické postupy a rozhodnutí vyplývaly ze zájmu dítěte, aby bylo naplněno právo dítěte být vyslyšeno bez provádění opakovaných výslechů, aby dítě bylo

dotazováno a podporováno specialisty a kompetentními experty, aby výslechy probíhaly v multidisciplinárním prostředí na jednom místě vstřícném k dítěti, které nabízí dostatečnou podporu dítěti a opatrovníkům bez zbytečného odkladu, a aby dítě nebylo nuceno objevit se u soudu.¹³

Standards se inspirovaly předchozí prací v této oblasti, včetně standardů pro akreditovaná centra sociálně-právní ochrany dětí (Standards for Accredited Child Advocacy/Protection Centres) Národní dětské aliance (National Children's Alliance)¹⁴ v USA a kritérií vyvinutých pro hodnocení center Barnahus ve Švédsku¹⁵. Vznikly za přispění zkušených expertů a pracovníků z center Barnahus a center vstřícných k dětem pracujícím s dětskými oběťmi a svědky násilí v Evropě. Vycházejí z toho, co prokazatelně funguje, a mají skutečnou přidanou hodnotu pro dítě, rodinu a spolupracující profesionály¹⁶.

Důležité je, že standardy ztělesňují model pro naplnění právních závazků vytyčených evropským a mezinárodním právem. Mezinárodní a evropské právo typicky vyžaduje dodržování obecných principů, jako je zájem dítěte a participace dítěte. Zákony také obsahují určitá specifická ustanovení týkající se hlavních postupů, jako jsou výslechy dětských obětí a poskytovaná pomoc. Standardy korespondují s tím, jak mohou tato právní ustanovení být implementována v každodenní praxi prostřednictvím průřezových činností a základních funkcí modelu Barnahus. Standardy také řeší institucionální uspořádání, která podporují praxi, a ačkoliv jsou vzácně ošetřena přímo v zákonech, jsou řešena v autoritativních pokynech k provádění těchto zákonů¹⁷. Ve stručnosti institucionální uspořádání popisuje způsoby práce, které týmům umožňují maximalizovat jejich schopnost co nejlepšího naplňování právních ustanovení.¹⁸

Standards byly formulovány s cílem zajistit přenositelnost a přizpůsobitelnost vzhledem k tomu, že budou implementovány v různých politických, právních, soudních, socioekonomických a kulturních kontextech.¹⁹

Při přejímání těchto standardů je třeba poznamenat, že je důležité neustále posuzovat a hodnotit organizační uspořádání a fungování služeb. Indikátory připojené ke standardům poskytují pár příkladů informací, které ukazují, do jaké míry jsou standardy naplňovány, a mohou pomoci při revizi politik a praxe. Vyhodnocení rovněž poskytuje významnou příležitost k zajištění, že jsou v praxi a organizaci služby reflektovány informace z nového výzkumu, pokynů, zákonů a zkušeností. Je třeba vyvinout zvláštního úsilí k zajištění toho, aby byly vyslyšeny děti a aby jejich názory byly reflektovány v organizaci služby.²⁰

Tento dokument přejímá definici násilí z článku 19 Úmluvy o právech dítěte: „všechny formy tělesného či duševního násilí, urážení nebo zneužívání, zanedbávání nebo nedbalého zacházení, trýznění nebo vykořisťování, včetně sexuálního zneužívání“.

„Dítě“ je definováno podle článku 1 Úmluvy OSN o právech dítěte: „[k]aždá lidská bytost mladší osmnácti let“.

Další informace

Plná verze těchto pokynů zahrnuje ilustrativní příklady praxí z prominentních center Barnahus a služeb vstřícných k dětem v Evropě, které stojí za povšimnutí a ukazují, jak v různých typech služeb a národních kontextech vznikly odlišné přístupy při zachování základních principů, aktivit a uspořádání nastíněných ve standardech.²¹

Viz také dokument *Interagency Agreement Template and Guidance*, který napomůže vyhledat prvky potřebné k zavedení norem ve vašem specifickém kontextu. Účel této směrnice je poskytnout inspiraci a poradenství pro návrh meziagenturní dohody, která bude formulovat multidisciplinární a meziagenturní (MDIA) týmovou spolupráci mezi agenturami zapojenými v Barnahusu.²²

Barnahus Model

Barnahus (v islandštině „dům pro děti“) je uznávaný jako vedoucí multidisciplinární a meziagenturní model zaměřený na děti, které se staly obětmi nebo svědky násilí.²³ Účel Barnahusu je nabídnout každému dítěti koordinovanou a efektivní podporu a předcházet opakování traumatizace při vyšetřování a soudním řízení.

Jednou z klíčových rolí Barnahusu je zajistit odpovídající důkazy pro soudní řízení uplatněním předložení výpovědi dítěte, aby dítě později nemuselo být přítomno u soudu v případě, že musí být soud zahájen.²⁴

Při vykonávání této role Barnahus pracuje podle tzv. „jednokrokového“ přístupu, který je charakterizovaný spoluprací mezi dotčenými orgány a agenturami jako jsou policie, sociální služby, ochrana dětí, služby v oblasti zajišťování fyzického a duševního zdraví, a státním zástupcem na místě vhodném pro děti. Barnahus také hraje důležitou roli v podpoře povědomí a znalosti o násilí na dětech u zúčastněných stran.²⁵

Klíčovou vlastností skandinávského modelu Barnahus je spojení vnitrostátních orgánů jako jsou sociální služby, ochrana dítěte a jeho zdraví a soudního systému. Aby bylo tohoto dosaženo, různé vnitrostátní kontexty vytvořily různé institucionální dohody. Například v některých místech je Barnahus součástí funkce orgánů sociálních služeb a ochrany dítěte a v jiných spadají pod zdravotní systém nebo donucovací orgány. Nehledě na to, Barnahus má za cíl multidisciplinární a meziagenturní spolupráci probíhající pouze na jednom místě vhodném pro dítě. Na některých místech provádí

výslechy nezletilých v Barnahusu policejní důstojník a na jiných specialista jako psycholog nebo sociální pracovník. Nicméně Barnahus model zajišťuje, aby osoby provádějící výslechy dětí prošly speciálním školením zaměřeným na forenzní výslechy dětí; výslechy byly založeny na důkazech; a dohlížení na průběh výslechu z monitorovací místnosti.

V Evropě existuje několik podobných multidisciplinárních a meziagenturních služeb jako je Barnahus. Tyto služby mají většinou různé stupně účasti ve zdravotním systému, sociálních službách a systému ochrany dítěte a/nebo místních orgánů.²⁶

Další důležitou odlišností mezi přístupem Barnahusu a jinými multidisciplinárními a meziagenturními službami spočívá v jeho oficiálním uznání soudním systémem. V závislosti na soudním systému a někdy také na přístupu soudců, jsou děti v některých evropských zemích stále povinny být přítomny při soudních jednáních, i když jsou k dispozici zařízení uzpůsobené k výslechům dětí. To se může stát i v případě, že tyto služby jsou součástí vnitrostátních a místních orgánů, např. zařízení pro ochranu dítěte nebo systému zdravotnictví.

Dětská advokační centra (Children's Advocacy Centre)²⁷ v USA a v Barnahus modelu sdílejí stejný záměr, který zahrnuje prevenci traumatizace a poskytování multidisciplinární podpory dítěte. Policie a trestní stíhání jsou v modelu CAC zahrnuty, ale služby nejsou oficiálně uznány v soudním systému. Dítě obvykle musí být přítomno u soudu pokud je vzneseno obvinění a v závislosti na státním právu výpověď dítěte nemusí být přijata, protože nebyla splněna podmínka řádného řízení. Nicméně, dětská advokační centra připravují dítě na soudní řízení a hrají důležitou roli ve snižování počtu opakování

výpovědi, a zároveň zajišťují koordinovanou podporu různými službami pro dítě.

Ostatní druhy multidisciplinárních středisek vhodných pro děti obvykle sdílejí cíle jako je snížení traumatu a poskytnutí multidisciplinární podpory, ale mají potíže s nedostatečným zapojením příslušných vnitrostátních a místních orgánů zahrnujících policii a státní zástupce. Některé z těchto služeb jsou již zahrnuty v národních či místních zdravotních a sociálních službách, nebo v systému ochrany dítěte. Další jsou přidružené a fungují jako nezávislé agentury, a zapojují se v meziagenturní spolupráci spíše neformálním způsobem.

Některé evropské státy přijaly multidisciplinární a meziagenturní přístup k ochraně dětí bez toho, aby spojily své služby na jednom místě vhodném pro děti. I když některé z norem mohou být použity pro takovéto dohody, tato směrnice doporučuje „jednokrokový přístup“, kde je dítěti poskytnuta koordinovaná podpora na jednom určitém místě vhodném pro děti. Ve skutečnosti je tento přístup považován za klíčovou podmínku prevence (opětovné) traumatizace a zajištění anonymity dítěte.

Model na následující stránce ilustruje, jak byl Barnahus na Islandu zaveden. Úplné pokyny zahrnují Barnahus model a podobné služby v jiných zemích.

BARNAHUS Iceland

The key role of Barnahus is to coordinate the parallel criminal and child welfare investigations

- Coordinates interagency collaboration, esp. with regard of evidence collection;
 - Conducts forensic interviews by applying evidence based protocols;
 - Provides consultation and advice in individual cases in collaboration with partner agencies;
 - Provides specialised assessment and therapy for child victims of violence;
 - Provides consultation and advice to non-offending parents and other caretakers;
 - Provides consultation and advice to local child protection services, and others as appropriate.

<p>FORENSIC INTERVIEWS – MENTAL HEALTH PROFESSIONALS SPECIALISED IN FORENSIC INTERVIEWS</p> <ul style="list-style-type: none"> – Court testimonies: <ul style="list-style-type: none"> Responsible for obtaining the child’s testimony under the auspice of a court judge and under observation of the defense as well as the prosecution, the police, the local child protection and the child’s legal advocate – Mediates questions from the judge, the defense and others as appropriate – Testimonies are recorded for usage during court hearing if indictment is made – Exploratory interviews: <ul style="list-style-type: none"> Eliciting the child’s narrative if possible in cases where disclosure is absent or ambiguous at the request of the local child protection services – Obtaining the child’s testimony in cases where the suspected offender is below the age of criminal responsibility at the request of the child protection services 	<p>ASSESSMENT, THERAPY, SUPPORT – SPECIALISED MENTAL HEALTH PROFESSIONAL</p> <ul style="list-style-type: none"> – Assessment and treatment <ul style="list-style-type: none"> Responsible for mental health assessment on the basis of validated instruments and questionnaires – Responsible for mental health treatment by the application of evidence based therapy – Ensuring access to treatment <ul style="list-style-type: none"> – Providing the therapy in the home environment of the child victims in the countryside – Support to non-offending parents <ul style="list-style-type: none"> – Providing counselling and advice to the non-offending parents/ caregivers and siblings as appropriate
<p>MEDICAL EXAMINATION – SPECIALISED MEDICAL STAFF</p> <ul style="list-style-type: none"> – Medical examinations are carried out at the request of the police, the local child protection services, the child or the parents – An experienced paediatrician, a gynecologist and a trained nurse, staff of the University Hospital of Iceland, are responsible for the examination – Acute forensic medicals are performed at the University Hospital 	<p>OTHER TASKS – BARNAHUS TEAM</p> <ul style="list-style-type: none"> – Consultation and advice to the local child protection services at requests – Coordination case meeting and case management prior to court testimonies – Interagency meetings for consultation prior referrals to Barnahus – Submission of reports to courts in prosecuted cases – Recording of cases and keeping archives – Education, training and awareness raising
<ul style="list-style-type: none"> > Formally embedded in the government agency for child protection. > The government agency ensures funding, financial and staff management. > The government agency provides legal and other professional guidance and is responsible for administrative issues in collaboration with the courts, the district prosecution, the police, the university hospital and the local child protection which are partners of Barnahus 	

Klíčová kritéria Barnahusu

Barnahus nabízí bezpečné prostředí uzpůsobené dětem, které spojuje všechny příslušné služby pod jednou střechou.

1. Forenzní rozhovor se provádí podle protokolu založeném na důkazech;
2. Platnost důkazů z prohlášení dítěte je zajištěno vhodnými opatřeními v souladu se zásadami řádného řízení. Cílem je zabránit tomu, aby dítě muselo opakovat své prohlášení během soudního řízení, pokud je vzneseno obvinění;
3. Je poskytnuto lékařské vyšetření pro forenzní a vyšetřovací účely, a pro zajištění dobrého fyzického stavu a zotavení dítěte;
4. Dětem a členům rodiny, kteří se nedopustili protiprávního jednání, jsou poskytnuty krátkodobé a dlouhodobé terapeutické služby;
5. Poté je vytvořeno posouzení potřeb ochrany oběti a potenciálně jejích sourozenců.

Další informace

Každý vnitrostátní kontext má své specifické možnosti a problémy spojené se založením Barnahusu nebo podobného modelu. Plná verze těchto pokynů zahrnuje ilustrace pěti různých modelů a příkladů postupů, které ukazují, jak různé vnitrostátní kontexty vytvořily rozmanité a vynalézavé způsoby zakládání a provozování Barnahusu a podobných služeb zaměřených na děti při dodržení základních principů a hodnot, které tento standard představuje.²⁸

Viz také dokument *Interagency Agreement Template and Guidance*, který vám pomůže prozkoumat zásadní prvky pro zavedení norem v konkrétním kontextu.²⁹

Normy v Barnahusu

Tato kapitola představuje evropské normy v Barnahusu. Normy jsou sestaveny z průřezových zásad a aktivit, základních funkcí a institučních dohod umožňujících efektivní praxi uzpůsobenou dětem. Ve většině případů tato norma obsahuje několik základních prvků z celkové normy. Například norma vztahující se k cílové skupině se skládá ze dvou prvků: „rozsáhlé a úplné definice“ a „zákazu diskriminace“.

Normy vytváří praktický rámec pro subjekty, které mají zájem o zavedení služeb obsahujících základní zásady a rysy modelu Barnahus. Normy mohou být použity pro inspiraci a podporu neustále se vyvíjejících průřezových aktivit daných služeb, jejich základních funkcí a jejich organizací. Normy také poskytují poradenství ve zvyšování personální kapacity a preventivní poradenství formou sdílení informací a zlepšování znalostí mezi zúčastněnými stranami.

Popis a smysl norem a navržených ukazatelů, právo a pokyny s ním spojené, a příslušné nástroje jsou shrnuty v tabulce „Standard Profile“. [Klíč k „Standard Profile, popisující obsah naleznete na str. 21.](#)

Normy jsou přenosné a dají se použít v různých vnitrostátních systémech s různými národními procesy spojenými se sociálními službami a ochranou dětí³⁰, zdravotním systémem, trestným vyšetřováním a soudním řízením.

První standard obsahuje tři průřezové aktivity, které jsou aplikovány v průběhu celého procesu, od prvního hlášení po soud: kladení důrazu na zájmy dítěte při vytváření rozhodnutí (1.1), zajištění splnění práva

dítěte na to být slyšeno a práva na informace (1.2) a prevence zbytečného odkladu (1.3).

Normy 2-4 se vztahují k institucionálnímu uspořádání a organizační struktuře, například zajištění příznivého prostředí pro dítě a jsou relevantní pro ty části procesu, které probíhají v Barnahusu.

Normy 5-10 se zabývají hlavními funkcemi a konkrétními činnostmi, které Barnahus provádí, jako například vedení případů mezi agenturami, forenzní výslechy nebo lékařská vyšetření.

Další informace

Plná verze těchto pokynů obsahuje několik osvědčených postupů, které ilustrují, jak byly standardy zavedeny zkušenými centry Barnahusu pro dětské oběti a svědky násilí v Evropě. Obsahuje také nástroje a výtahy z práva a pokynů, které slouží jako další vodítko pro používání standardů. Dále také zahrnuje příklady celého postupu aplikace modelu Barnahus z několika zemí.³¹ Viz také *Interagency Agreement Template and Guidance*, které napomůže zkoumání dalších prvků potřebných k zavedení těchto norem ve vašem kontextu.³²

Klíč k interpretaci standardního profilu

Jaký je standard?

Na základě právních předpisů OSN, EU, Rady Evropy a Barnahus modelu tento dokument představuje deset osvědčených postupů pro služby poskytnuté dětem, které se staly oběťmi nebo svědky násilí. Hlavním cílem těchto norem je poskytnutí rámce, který slouží k prevenci (opětovné) traumatizace, zajištění platného svědectví u soudu a respektuje práva dítěte na ochranu, pomoc a práva vstřícnému k dětem.

Tyto normy podporují zavedení evropských a mezinárodních zákonných povinností a závazný protokol zavádění příslušných zákonů a politiky.

Proč by měl být tento standard splňován?

Odkazy na mezinárodní a evropské zákonné povinnosti: Normy a ukazatele zahrnují právní povinnosti uvedené v tomto rámečku. Zákonné povinnosti kvalifikované v PROMISE Compendium on Law and Guidance, jsou založeny na určitých zvláštních ustanoveních v mezinárodních a evropských právních nástrojích. [Tabulka na konci tohoto dokumentu obsahuje seznam ustanovení a právních nástrojů, které mají zvláštní význam pro příslušné normy a právní závazky.](#)

Odkazy na pokyny: Konkrétní argumenty týkající se toho, proč by měla být norma splněna, vycházejí z autoritativních pokynů poskytnutých Výborem OSN pro práva dítěte a další orgány, jako je Rada Evropy.

Výzkum a zkušenosti: Tyto standardy mají za cíl zajistit dětem, které se staly oběťmi nebo svědky násilí, efektivní a vstřícnou praxi. Standardy jsou proto vyvíjeny s přihlédnutím k výzkumu a zkušenostem multidisciplinárních a meziagenturních týmů, které prokázaly, co funguje a má pozitivní dopad na blaho dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí a jejich rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Ukazatele mohou pomoci zjistit, zda a do jaké míry služba vztahuje na svou práci určitý standard. Ukazatele vycházejí z mezinárodního a vnitrostátního práva a pokynů a lze je stejně jako standardy přizpůsobit tak, aby odrážely většinu právních, politických, socioekonomických a kulturních prostředí.

Většina ukazatelů jsou ukazatele související se zásadami, což naznačuje existenci příslušných zásad nebo postupů, například formálních meziagenturních dohod. Ukazatele mohou také představovat fyzická nebo technická opatření, jako je zřízení výslechové místnosti, která je audiovizuálně propojená s jinou služební místností. Všechny ukazatele vyžadují popisné informace, například zásady, postupy, protokoly, zavedená fyzická a technická opatření.

V několika případech lze k doplnění ukazatelů zásad/postupu použít kvantitativní ukazatele, jako je například počet dnů mezi odhalením nebo oznámením podezření a forezním výslechem (bez zbytečného odkladu). Kvantitativní ukazatele vyžadují sběr konkrétních údajů s číselnou hodnotou.

Je důležité si uvědomit, že ukazatele poskytují příklady ukazatelů a důkazů. Každá služba by měla investovat čas do vývoje kompletní sady ukazatelů pro monitorování výkonu. Zde uvedené ukazatele a typy důkazů mohou sloužit jako vodítko a inspirace.

Je třeba také poznamenat, že ukazatele jsou přísně vztahující se k činnosti a výkonu této služby, a neposkytují informace o krátkodobý nebo dlouhodobý dopad a / nebo výsledky u dětí, kteří využívají služeb důležitá.

Další informace

Plná verze těchto pokynů obsahuje odkazy na praktické nástroje, pokyny, zásady, šablony a další zdroje, které mohou pomoci standard implementovat, včetně viz také dokument se šablonami a pokyny meziagenturních dohod *Interagency Agreement Template and Guidance*.³³

Standard 1: Klíčové principy a průřezové činnosti

Standard 1 se skládá ze tří klíčových principů, které informují o multidisciplinární praxi a rozhodování v Barnahusu.

Principy jsou realizovány prostřednictvím průřezových činností, které jsou implementovány jako nedílná součást příslušných klíčových funkcí stanovených v standardech 5-10.

Průřezové činnosti jsou možné díky institucionálnímu uspořádání a organizačnímu uspořádání obsažených ve standardech 2-4.

Klíčové zásady a průřezové činnosti zahrnují základní ustanovení mezinárodního, regionálního a vnitrostátního práva, včetně článků 3 a 12 Úmluvy OSN o právech dítěte.³⁴ Jsou velmi důležité pro prevenci (další) traumatizace, což je hlavním cílem Barnahusu.

Klíčové zásady a průřezové činnosti, na které se vztahuje Standard 1, se zaměřují na:

- zajištění toho, aby nejlepší zájmy dítěte byly předním hlediskem praxe a rozhodování (standard 1.1);
- naplňování práv dětí na to, aby byly vyslechnuty, aniž by docházelo k (další) traumatizaci, mimo jiné poskytováním odpovídajících informací za všech okolností (standard 1.2) a;
- zajištění, aby procesy ochrany, pomoci a spravedlnosti byly prováděny včas (standard 1.3).

Ochrana dětí je zásadní zásadou a průřezovou činností, která je specificky upravena podle standardů 2 a 10.

Standard 1.1 Nejlepší zájem dítěte

Jaký je standard?

Nejlepší zájem dítěte: Nejlepší zájem dítěte je primárním hlediskem při všech jednáních a rozhodnutích týkajících se dítěte a rodiny, pečovatelů/podpůrných osob, kteří se nedopustili protiprávního jednání.

Proč by měl být tento standard splňován?

Mezinárodní právní závazky: V nejlepším zájmu dítěte (článek 3 UNCRC) je právo, obecná zásada a jednací řád. Vztahuje se to na provádění celé úmluvy, včetně práva dětí na ochranu před násilím. Článek 3 úmluvy UNCRC vyžaduje, aby subjekty pečlivě zvažily dopad svých jednání na děti a zajistili, že bude brán zřetel na nejlepší zájem dítěte. Výbor pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje, že čl. 3 odst. 3 se vztahuje na poskytování všech služeb pro děti a správu zařízení pro ně určeným. Služby poskytované dětem, které se staly oběťmi nebo svědky násilí, proto musí zajistit, aby veškerá rozhodnutí o vhodných opatřeních vycházela z posouzení nejlepšího zájmu jednotlivého dítěte. CRC uznává, že pojem nejlepší zájem dítěte je „komplexní a jeho obsah musí být stanoven případ od případu“.³⁵

Evropská právní ustanovení:

- Při uplatňování povinností vyplývajících ze směrnic je primárním hlediskem zajištění nejlepšího zájmu.

Pokyny: Obecný komentář CRC č. 13 zdůrazňuje, že je nutné respektovat „právo dětí na to, aby byl jejich nejlepší zájem primárním hlediskem ve všech záležitostech, které se jich dotýkají, zejména jsou-li oběťmi násilí, jakož i ve všech preventivních opatřeních“. Obecný komentář CRC č. 14 klade při posuzování a určování³⁶ nejlepšího zájmu dítěte (GC č. 14, odst. 47) zvláštní důraz na multidisciplinární týmy. Při vzájemné spolupráci má multidisciplinární a meziagenturní tým ty nejlepší předpoklady k zajištění komplexního posouzení a zohlednění nejlepších zájmů dítěte v průběhu celého procesu. Společné rutinní kroky a opatření pomáhají zajistit, aby nejlepší zájmy dítěte byly ústředním prvkem multidisciplinárního a meziagenturního procesu.

Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch. 3. D., dále doporučení Rady Evropy Sociální služby vstřícné k dětem (2011) Ch. 3.A a diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad integrovaných systémů ochrany dětí.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

- Pro zapojení multidisciplinárního a meziagenturního týmu do hodnocení a určování nejlepších zájmů konkrétního dítěte je zaveden rámec/běžné kroky/proces, který je systematicky implementován;
- Tým Barnahus systematicky využívá zavedený (nevyčerpávající a nehierarchický) seznam prvků, které mají být zahrnuty do posouzení nejlepšího zájmu dítěte, aby bylo zajištěno úplné a účinné využívání jeho práv stanovených v právních předpisech a pokynech;

- Zaměstnanci ví přesně, jaká je jejich role a odpovědnost při hodnocení a určování nejlepšího zájmu konkrétního dítěte;
- Zaměstnanci jsou informováni a proškoleni ohledně toho, jaké postupy a nástroje k tomuto účelu využívat, například může jít o kontrolní seznamy, protokoly a procesy k posouzení a určení nejlepšího zájmu konkrétního dítěte;
- Hodnocení nejlepšího zájmu zohledňuje názory dítěte, jeho identitu, zachování rodinného prostředí a udržování vztahů, péči, ochranu a bezpečnost dítěte, zranitelnost, právo na zdraví, vzdělání a vyváženost příslušných prvků³⁷;
- Stanovení nejlepšího zájmu provádí kvalifikovaný odborník / kvalifikovaní odborníci bez zbytečného odkladu. Tento zájem vychází ze zjištěných skutečností a je podložen informacemi o dítětem a pečovateli/pečovateli, který/kteří se nedopustil/i protiprávního jednání.

Příklady nástrojů k zajištění důsledného a systematického zohledňování nejlepších zájmů dítěte

Rutinní kroky a postupy: Jasně rutinní kroky a postupy zásadně přispívají k tomu, aby byl v Barnahusu při rozhodování a zásadách brán hlavní zřetel na nejlepší zájem dítěte a aby byl tento zájem systematicky zohledňován v každém případě. Pro vyhodnocování a určování nejlepšího zájmu dítěte například existují jasné postupy a stálý program pravidelného meziagenturního plánování a společné konzultačních schůzky.

Meziagenturní dohoda: Formální meziagenturní zakládající dohoda, dále zmiňovaná ve standardu 2, jasně stanovuje závazky příslušných agentur, včetně rolí a odpovědností. To má zásadní vliv na činnost agentur a poskytovaných služeb, které jsou tak méně náchylné na

potíže způsobené změnou zaměstnanců a zdrojů (což může negativně ovlivnit návaznost a jednotnost při hodnocení a určování nejlepšího zájmu dítěte).

Kontrolní seznamy: Pro posuzování a určování nejlepšího zájmu dítěte a zajištění toho, aby hrál nejlepší zájem dítěte hlavní roli při rozhodování a zásazích, používá Barnahus kontrolní seznamy.

Hodnocení: Barnahus provádí pravidelné hodnocení provozního procesu, konkrétních postupů a prostředí v Barnahusu z pohledu dítěte. Napomáhá to k tomu, aby byly celkový proces, konkrétní postupy a prostředí k dětem vstřícné a citlivě pracovaly s prvky, které jsou zásadní pro to, aby byly zohledněny nejlepší zájmy dětí, a to jak obecně, tak v jednotlivých případech.

Následné schůzky: Barnahus organizuje setkání s dítětem a pečovateli ne déle než týden od forezního výsledku v Barnahusu. Naskytuje se tak příležitost požádat dítě a rodiče o zpětnou vazbu k jejich zkušenosti v Barnahusu. Probíhají také telefonické pohovory s osobou, která dítě doprovázela do Barnahusu o tom, jak dítě návštěvu Barnahusu prožívalo.

Rámeček pro posuzování a určování nejlepšího zájmu dítěte

Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) poskytl směrodatné pokyny k tomu, jak vyhodnotit a určit nejlepší zájem dítěte, a jaké prvky zohlednit ve svém Všeobecný komentář č. 14 (2013) o právu dítěte, aby jeho primární zájmy byly brány v úvahu (čl. 3 odst. 1).

CRC uvádí, že „posuzování nejlepšího zájmu dítěte je jedinečná činnost, která má být prováděna u každého jednotlivého případu s ohledem na konkrétní situaci daného dítěte...“, včetně „konkrétních charakteristik daného dítěte nebo dětí, jako je mimo jiné věk, pohlaví, úroveň dospělosti, zkušenost, příslušnost k menšinové skupině, tělesné, smyslové nebo mentální postižení, jakož i sociální a kulturní kontext, ve kterém se dítě nebo děti nacházejí, např. přítomnost, nebo nepřítomnost rodičů, pobyt s rodiči ve společné domácnosti, kvalita vztahů mezi dítětem a jeho rodinou nebo pečovateli, bezpečnost prostředí, případně kvalitní alternativní prostředky, které má rodina, širší rodina nebo pečovatelé k dispozici atd.

Podle CRC začíná určování toho, co je v nejlepším zájmu dítěte, posouzením konkrétních okolností, které činí dítě jedinečným. Tento proces lze podpořit vypracováním „neúplného a nehierarchického seznamu prvků, které je možné do posouzení nejlepšího zájmu zahrnout“, a které jsou v kontextu Barnahusu podstatné.

Podle CRC by měl seznam poskytovat konkrétní vodítko, ale zároveň být dostatečně pružný, aby umožnil zohlednění dalších faktorů, které mohou být pro konkrétní dítě podstatné. CRC zdůrazňuje, že „při hodnocení toho, co je pro dítě nebo děti nejlepší, nelze považovat za

platné prvky, které jsou v rozporu s právy zakotvenými v úmluvě nebo jejichž dopad je v rozporu s právy podle úmluvy.“

CRC se domnívá, že při posuzování a určování nejlepšího zájmu dítěte je třeba vzít v úvahu níže uvedené prvky. Prvky musí být pečlivě vyváženy. Podrobná diskuse o každém z těchto prvků je k dispozici v obecném komentáři č. 14 odst. 52 a násl.

- Názory dítěte
- Totožnost dítěte
- Zachování rodinného prostředí a udržování vztahů
- Péče, ochrana a bezpečnost dítěte
- Zranitelné postavení
- Právo dítěte na zdraví
- Právo dítěte na vzdělání

Standard 1.2 Právo být vyslechnut a dostávat informace

Jaký je standard?

Právo být vyslechnut a dostávat informace: Práva dětí vyjádřit své názory a obdržet informace jsou respektována a naplňována.

Proč by měl být tento standard splňován?

Mezinárodní právní závazky: Právo dětí na účast je jednou z obecných zásad Úmluvy OSN o právech dítěte (UNCRC). Článek 12 odst. 2 stanoví, že dítěti by měla být poskytnuta možnost být vyslechnuto v jakémkoli soudním a správním řízení, které se ho týká.

Evropská právní ustanovení:

- Při náležitém zohlednění názorů dítěte
- Poskytování informací
- Právo na tlumočení a překlad
- Možnost nařídit, aby byla dětská oběť vyslechnuta pomocí vhodných komunikačních technologií

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje, že „věk by neměl být překážkou práva dítěte se plně účastnit soudního procesu“. Právo dětských obětí násilí být vyslechnuty je stanoveno v článku 19 Úmluvy OSN o právech dítěte a bylo CRC znovu potvrzeno a objasněno, například v Obecném komentáři č. 13. CRC vyzvala státy, aby „zajistily, aby názory, potřeby a obavy dětských obětí, které byly vystaveny sexuálnímu zneužívání nebo jiným násilným trestným činům, byly prezentovány a zváženy v řízeních, kde je ovlivněn jejich osobní zájem“. Přitom státy „musí přijmout veškerá nezbytná opatření, aby zaručily výkon práva dítěte být vyslechnuto a zajistily mu plnou ochranu“ (Obecný komentář CRC č. 12). Měla by být přijata opatření, která zabrání opětovné traumatizaci, například tím, že se předejde opakování svědectví a používáním videonahrávek u výslechů (Obecný diskusní den o právu dítěte být vyslechnuto).

Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch. IV.D.3; doporučení Rady Evropy Sociální služby vstřícné k dětem (2011) Ch. 3. B a; diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí, včetně zásady 1.

Výzkum a zkušenosti: Právo na informace a právo dítěte být vyslechnuto jsou základními aspekty multidisciplinárního a meziagenturního procesu. Systematické naslouchání názorům dítěte poskytne hlubší porozumění jeho přáním a potřebám a usnadní určení nejlepších zájmů dítěte, jakož i vhodné a udržitelné kroky, včetně například léčby a terapie. Přístup k odpovídajícím informacím je předpokladem smysluplné účasti. Rovněž posílí postavení dítěte a pomůže mu získat kontrolu nad situací.

Pokud budou dětem poskytnuty příležitosti sdílet zpětnou vazbu o svých zkušenostech se službou, mohou přispět k tomu, aby bylo prostředí, proces a intervence přátelštější k dětem a aby odpovídaly jejich potřebám a přáním.

V nedávné studii provedené Agenturou pro základní práva, založené na výsleších 392 dětí v 9 členských státech EU, zdůrazňují děti význam svého práva na to být vyslechnuty s porozuměním a respektem. Zdůrazňují potřebu jasných a praktických pokynů a školení pro všechny odborníky, kteří přicházejí do styku s dětmi.³⁸

„Je dobré, že vás někdo vyslyší a že to bude mít vliv“ – 16letá dívka, oběť, sexuální zneužívání

„Sotva jsem o tom dostala (nějaké) informace, protože moji pěstouni přede mnou všechno zamlčují“ – 15letá dívka, oběť, sexuální zneužívání³⁹

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

- Zaměstnanci absolvují školení o tom, jak s dětmi komunikovat, naslouchat jim a sdělovat jim informace, a to vše úměrně jejich věku a vývoji;
- Forenzní výslechy se provádějí způsobem, který pomáhá dítěti uplatnit své právo být vyslechnuto v soudním řízení (viz také standard 6 o forezních výsleších);
- Děti a jejich rodiče/pečovatelé, kteří se nedopustili protiprávního jednání, mohou ovlivnit načasování, umístění a průběh zásahů, jako je léčba a terapie;
- Děti dostanou příležitost poskytnout zpětnou vazbu o svých zkušenostech se službou;
- Informace jsou běžně a systematicky zpřístupňovány dětem a jejich pečovatelům úměrně věku a vývoji dítěte;
- Děti a pečovatelé obdrží informace v jazyce, kterému rozumí;
- Zvláštní úsilí je věnováno zajištění toho, aby děti se zvláštními potřebami nebo zdravotním postižením měly stejné příležitosti obdržet informace a být vyslechnuty.

Další informace

Více informací o tom, jak lze tyto standardy implementovat, pokud jde o shromažďování názorů dětí ohledně jejich zkušenosti v Barnahusu, najdete ve *Standardu 1.2. Nástroj pro hodnocení účasti dětí*, který poskytuje rady a výběr vzorových dotazníků.⁴⁰

Standard 1.3 Vyhýbání se zbytečnému prodlení

Jaký je standard?

Vyhýbání se zbytečnému prodlení: Jsou přijata opatření, aby se předešlo zbytečnému prodlení a bylo zajištěno, že ve stanovené lhůtě proběhnou forenzní výsledky, posouzení ochrany dětí a vyšetření duševního zdraví a další lékařská vyšetření, tak aby mohly děti těžit z včasné informace.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Mezi oznámením skutečností a výsledky nedochází k neodůvodněnému prodlení
- Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání
- Poskytování informací
- Poskytování pomoci a podpory

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) uvádí, že pro poskytnutí účinné pomoci by nemělo docházet ke zbytečnému prodlení poté, co jsou během participačního procesu stanovena opatření (Obecný komentář UNCRC č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch. IV.D.4.

Výzkum a zkušenosti: Vyvarování se zbytečného prodlení je základní zásadou ochrany dětí a trestního vyšetřování a řízení vstřícného k dětem. Efektivní meziagenturní práce stojí také na vyhýbání se zbytečnému prodlení, aby každá z agentur mohla včas plnit své funkce. To má pozitivní dopad na blaho dítěte a může zlepšit výsledky vyšetřování trestného činu a soudního procesu. Například vyhýbání se zbytečným prodlevám mezi oznámením skutečnosti a forezním výslechem může dítěti usnadnit vyprávění příběhu a vybavení si podrobností, a tím zlepšit kvalitu a hodnotu svědectví dítěte. Dále to může snížit riziko, že dítě bude vystaveno tlaku, aby svou výpověď odvolalo. Díky tomu je také možné včasně posoudit potenciální potřebu ochrany, aniž by došlo ke kontaminaci důkazní hodnoty výpovědi dítěte. Následně je tak zajištěno, že nedojde k žádnému zpoždění při ochraně dítěte před vystavením dalšímu násilí. Včasné lékařské vyšetření může odhalit důkazy o fyzickém násilí, které mohou být vodítkem jak pro léčebné procesy, tak pro soudní řízení. Díky tomu je také možné dříve poskytnout terapeutické služby.

„Jen jsem chtěla, aby to všechno skončilo. Trvalo to ale věky a stále přicházely další návštěvy s tím, že to bude ještě delší... Chtěla jsem, aby to skončilo, abych zase znovu mohla začít žít normálně. Jenže trvalo měsíce a měsíce, než se to skutečně stalo.“ — 12letá dívka, oběť, sexuální zneužívání⁴¹

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

- Údaje jsou shromažďovány za účelem podpory sledování časových limitů v jednotlivých případech a dále ke sledování celkového výkonu, tak aby nedocházelo ke zbytečnému prodlení;
- Společné konzultace za účelem přípravy na forenzní výslech proběhnou co nejdříve, aby se předešlo zpoždění výslechu;
- Prokurátor, který vede předběžné vyšetřování, sleduje forenzní výslech v sousední místnosti, aby nedošlo k žádnému zpoždění v přístupu k příslušným informacím;
- Sociální pracovníci sledují forenzní výslech v sousední místnosti, aby bylo možné neprodleně přijmout opatření k uspokojení potřeb dítěte a jeho ochraně;
- Zaměstnanci Barnahusu jsou během forenzního výslechu dostupní, aby mohli v případě potřeby poskytnout okamžitý krizový zásah;
- Následné společné schůzky se konají bezprostředně po forenzním výslechu, aby bylo zajištěno, že jsou všichni obeznámeni o dalších krocích, svých rolích a odpovědnosti;
- Během meziagenturních jednání se před a po forenzním výslechu používají kontrolní seznamy, tak aby se zajistilo, že se na nic nezapomene a že budou přijata vhodná a přiměřená opatření;
- Posouzení nutnosti lékařské prohlídky proběhne neprodleně. Je-li nutná lékařská prohlídka, provádí se ideálně ve stejný den jako forenzní výslech v prostorách Barnahusu;
- Posouzení potřeby terapeutických služeb, včetně krizové podpory, probíhá neprodleně.

Kvantitativní ukazatele

- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a zahájením posouzení ochrany dítěte;
- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a prvním meziagenturním plánovacím setkáním;
- Uplynutý čas mezi schůzkou meziagenturního plánování a forenzním výsledkem;
- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a forenzním výsledkem;
- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a hodnocením duševního zdraví;
- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a lékařským vyšetřením;
- Uplynutý čas mezi odhalením nebo nahlášeným podezřením a lékařským zásahem / zásahem na podporu duševního zdraví u dítěte a rodiny/pečovatelů/podpůrných osob, které se nedopustili protiprávního jednání;
- Uplynutý čas mezi zahájením předběžného vyšetřování trestného činu a rozhodnutím o stíhání;
- Uplynutý čas mezi zahájením předběžného vyšetřování trestného činu a soudním řízením.

Standard 2: Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce v Barnahusu

Jaký je standard?

2.1 Formální status: Barnahus je formálně zakotven v národních nebo místních sociálních službách nebo službách ochrany dětí, donucovacích / soudních systémech nebo národních zdravotních systémech. Barnahus může fungovat jako nezávislá služba, pokud má statutární roli uznanou vnitrostátními nebo místními orgány, včetně formálního mandátu ke spolupráci s příslušnými veřejnými agenturami.

2.2 Organizace multidisciplinární a meziagenturní spolupráce v Barnahusu: Spolupráce je strukturovaná a transparentní s jasně stanovenými rolemi, mandáty, koordinačními mechanismy, rozpočty, opatřeními pro monitorování a hodnocení, která přispívají k efektivním procesům a zajišťují kontinuitu a stabilitu.

2.3 Proces a postupy multidisciplinární a meziagenturní spolupráce v Barnahusu: Interdisciplinární/meziagenturní zásah začíná první zprávou a řídí se procesem pro společné zásahy během celého případu.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) prosazuje účinné postupy, včetně meziodvětvové koordinace, nařízené podle potřeby protokoly a memorandy o porozumění (Obecný komentář CRC č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch.IV.5; doporučení Rady Evropy Sociální služby vstřícné k dětem (2011) Ch.V.E a; diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí.

Výzkum a zkušenosti: Strukturovaná organizace s jasně stanovenými rolmi, mandáty, koordinačními mechanismy, rozpočtem, opatřeními pro monitorování a hodnocení, přispívá k efektivním a spolupracujícím meziagenturním týmům, vzájemnému respektování rolí a pocitu sdílené odpovědnosti. Formální dohody pomáhají zajistit kontinuitu a závazek vedení příslušných agentur. Podpora stálého zaměstnance určeného ke koordinaci operací a zásahů meziagenturního týmu může pomoci zajistit hladký proces a kontinuitu. Koordinátor může dohlížet na to, aby si členové týmu plnili své příslušné odpovědnosti, a včas odhalit problémy v multidisciplinárním a meziagenturním procesu. Koordinátor může dále hrát důležitou roli při plánování a dodržování rutinních kroků a postupů.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Formální status

- Barnahus je uznáván a regulován celostátními nebo místními systémy sociální ochrany nebo ochrany dětí, donucovacím / soudním systémem nebo národním zdravotním systémem prostřednictvím zákona nebo formální dohody;
- Barnahus má od příslušných orgánů formální mandát ke koordinaci meziagenturní spolupráce a poskytování multidisciplinárních služeb.

Formální meziagenturní základní dohody

- Formální meziagenturní základní dohoda podepsaná oprávněnými zástupci zavazuje příslušné agentury k multidisciplinární a meziagenturní spolupráci a poskytování služeb v Barnahusu;
- Formální základní dohoda zahrnuje prvky, jako jsou účel, cíle, závazky, role a odpovědnosti, organizace, finance, soukromí, časové období a řešení konfliktů;
- Formální základní dohoda zajišťuje, že všechny agentury přispívají za stejných podmínek, takže spolupráce řeší nejlepší zájmy dítěte ze všech hledisek, včetně zdraví, ochrany dětí, práva a duševního zdraví;
- Formální základní dohoda je pravidelně přezkoumávána a aktualizována, aby odrážela změny v legislativě a postupech a strukturách příslušných agentur;
- Řídící výbor, včetně zástupců různých agentur, dohlíží a řídí provádění formální základní dohody;
- Zaměstnanci jsou si vědomi formální základní dohody a byli proškoleni v její aplikaci.

Koordinace

- Jeden nebo více zaměstnanců je pověřeno působit jako barnahusští koordinátoři meziagenturní spolupráce;
- Role koordinátora je jasně definována v popisu funkce pro danou úlohu;
- Meziagenturní styčná skupina v Barnahusu se pravidelně setkává, aby probrala praktickou stránku týkajících se každodenní meziagenturní spolupráce v Barnahusu, včetně rutinních kroků a protokolů.

Rozpočet

- Zúčastněné agentury se zavazují prostřednictvím formální dohody přispět do rozpočtu provozních nákladů Barnahusu a zaměstnanců Barnahusu.

Ochrana dětí a další interní zásady

- Tato služba má zavedené zásady ochrany dětí a mechanismy podávání zpráv v souladu s vnitrostátními právními předpisy a pokrývající čtyři mezinárodní standardy ochrany dětí: Zásady, lidé, postupy a odpovědnost;
- Zaměstnanci jsou podporováni a vedeni klíčovými vnitřními zásadami, jako jsou zásady a postupy ochrany dětí, kodex chování zaměstnanců, zásady oznamování, bezpečnostní postupy a nouzový protokol.

Regulace zakládání a využívání Barnahusu v severských zemích⁴²

Dánsko

V Dánsku byl přijat zákon, který stanovil povinnost zřídit a používat Barnahus na národní úrovni před založením Barnahusu:

„Městské rady v regionu zřídí dětský dům (Barnahus) v každém regionu, aby prozkoumaly situaci dítěte nebo mladého člověka, pokud bylo toto dítě nebo mladý člověk vystaven zneužívání nebo při jakémkoliv podezření na takové zneužití.

(2) Ministr sociálních věcí a vnitra může stanovit pravidla upravující uspořádání, provoz, financování a povinnosti atd. dětských domů.“⁴³

Kromě toho dánský řád v Barnahusu upravuje provoz a klíčové rysy Barnahusu. Existují také standardy kvality vydané Národní radou sociálních služeb.

Island

Barnahus na Islandu byl zřízen bez formálních předpisů na základě neformální dohody mezi zúčastněnými agenturami. Vládní agentura pro ochranu dětí (Barnaverndarstofa) je dnes pověřena „provozováním středisek zvláštních služeb s cílem podporovat mezioborovou spolupráci a posílit koordinaci agentur při řešení případů ochrany dětí“.⁴⁴

Dále zákon o trestním řízení (č. 88/2008) stanoví, že informování dětských obětí ve věku do 15 let bude probíhat pod záštitou soudce „v zařízení k tomu speciálně určeném“⁴⁵ a za podpory speciálně vyškolené osoby⁴⁶. Tato ustanovení zákona o trestním řízení jsou

soudci obecně vykládána tak, že výslechy dětí mladších 15 let povinně probíhají v Barnahusu.

Norsko

Barnahus v Norsku byly původně založeny bez formálního regulačního rámce. Podle zákona o trestním řízení a nařízení o usnadnění vyšetřovacích výslechů jsou policie a státní zástupce povinni používat Barnahus.⁴⁷

Švédsko

Barnahus ve Švédsku byly zřízeny bez formálního regulačního rámce. V současné době neexistuje žádný zákon, který by stanovil povinnost používat Barnahus. Národní policejní agentura však společně s Úřadem státního zastupitelství, Národní radou soudního lékařství a Národní radou pro zdraví a sociální péči vydala národní pokyny a standardy, které musí být splněny, aby se operace ve společných prostorách mohly nazývat Barnahus:

„Cílem těchto operací spolupráce je zajistit, aby děti, u nichž existuje podezření, že byly vystaveny trestné činnosti, požívaly právní ochrany, řádné léčby a podpory a v případě potřeby i krizové podpory a terapeutických zásahů. V průběhu celého procesu se bude klást důraz na nejlepší zájmy dítěte. Dítě je informováno o všech záležitostech, které se ho týkají, a má příležitost vyjádřit svůj názor v rozsahu a takovým způsobem, který umožňuje jeho úroveň vyspělosti. Vyšetřování, která probíhají souběžně v rámci právního systému a v sociálních službách, jsou neprodleně zahájena a prováděna co nejrychleji s přihlédnutím k věku dítěte a složitosti situace. Předběžné vyšetřování je co nejdříve ukončeno a je

rozhodnuto o případném vznesení obvinění. Vyšetřování podléhá zákonným lhůtám pro dokončení“.⁴⁸

Podrobnosti meziagenturní spolupráce v Barnahusu jsou většinou upraveny formálními dohodami mezi agenturami (viz příklad z Barnahusu Linköping).

Standard 3: Inkluzivní cílová skupina

Jaký je standard?

3.1 Inkluzivní/širší definice cílové skupiny: Cílová skupina Barnahusu zahrnuje všechny děti, které se staly oběťmi nebo svědky trestného činu zahrnujícího všechny formy násilí⁴⁹. Sekundární cílová skupina zahrnuje rodinu/pečovatele, kteří se nedopustili protiprávního jednání.

3.2 Zákaz diskriminace: Zvláštní úsilí je věnováno pomoci všem dětským oběťm a svědkům bez ohledu na formu násilí.

Proč by měl být tento standard splňován?

Mezinárodní a regionální právní závazky: Zákaz diskriminace je základní zásadou Úmluvy OSN o právech dítěte (článek 2 UNCRC) a je zásadní pro provádění článku 19 UNCRC o právu dětí na ochranu před násilím

Evropská právní ustanovení:

- Zákaz diskriminace
- Ustanovení týkající se identifikace obětí, včetně zvláštních ustanovení o identifikaci dětí jako oběti trestného činu, jako je ustanovení o posuzování věku, dále rodinných příslušníků

Pokyny: Výbor pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje, že státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou přiměřená opatření, aby zajistily každému dítěti právo na ochranu před všemi formami násilí „bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného názoru, národního, etnického

nebo sociálního původu, majetku, zdravotního postižení, rodu nebo jiného postavení daného dítěte nebo jeho rodiče.“ Státy, které jsou stranami úmluvy, musí dále aktivně usilovat o to, aby zaručily, že děti v potenciálně zranitelných situacích mají právo na ochranu zajištěno stejným způsobem jako všechny ostatní děti (Obecný komentář CRC č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch.III.D a doporučení Rady Evropy o sociálních službách vstřícných k dětem (2011) Ch.V.B

Výzkum a zkušenosti: Barnahus může hrát důležitou roli při plnění povinností smluvních stran tím, že do své mise zapojí širokou cílovou skupinu a zajistí rovný přístup a služby všem dětem, které tuto službu využijí.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Definování cílové skupiny

- Cílové skupiny jsou definovány v prohlášení o poslání nebo ve formální základní dohodě Barnahusu;
- Cílové skupiny zahrnují všechny děti, které jsou oběťmi nebo svědky všech forem násilí, mimo jiné fyzického a duševního zneužívání, domácího násilí, sexuálního zneužívání a vykořisťování, komerčního vykořisťování, obchodování s lidmi, mrzačení pohlavních orgánů a trestné činnosti se ctihodnými motivy⁵⁰.

Zákaz diskriminace

- Všem dětem, které jsou odkázány na Barnahus, je nabízena⁵¹ multidisciplinární a meziagenturní reakce. Ve všech případech je plánováno a prováděno posouzení ochrany dítěte, vyšetřování trestného činu, lékařské vyšetření a vyšetření duševního zdraví, krizová intervence⁵² a následná opatření;
- Služby jsou přístupné dětem bez ohledu na to, kde žijí. Mobilní zdroje a místní výslechové místnosti se používají podle potřeby, zejména pro počáteční vyšetřování, nepřetržitou krizovou intervenci a léčbu a pro následná opatření;
- Barnahus je přístupný dětem se zvláštními potřebami a zdravotním postižením, aby se jim dostalo rovnocenných informací, rad a příležitostí vyjádřit své názory a výpověď u výslechu;
- V případě potřeby je dětem a pečovateltům, kteří se nedopustili protiprávního jednání, poskytnuto tlumočení,

díky kterému obdrží odpovídající informace, rady a příležitosti vyjádřit své názory a výpověď u výslechů.

Standard 4:

Prostředí vstřícné k ⁵³ dětem

Jaký je standard?

4.1 Místo a přístupnost: Areál Barnahusu se přednostně nachází v samostatně stojící budově v prostředí známém dětem, například v obytné čtvrti. Prostory by měly být přístupné městskou hromadnou dopravou. Prostory jsou přístupné, a to i pro děti se zdravotním postižením a/nebo speciálními potřebami.

4.2 Vnitřní prostředí: Zařízení a materiály jsou vhodné pro děti a rodiny a jsou přiměřené věku, zejména v čekárnách. Prostory jsou fyzicky bezpečné pro děti všech věkových skupin a vývojových stadií, včetně dětí se zdravotním postižením a/nebo speciálními potřebami.

4.3 Ochrana osobních údajů: Pro zajištění soukromí jsou k dispozici oddělené, zvukotěsné a soukromé prostory.

4.4 Zabránění kontaktu s podezřelým pachatelem: Barnahus je zřízen tak, aby bylo možné kdykoli zabránit kontaktu mezi obětí a údajným pachatelem.

4.5 Výslechová místnost: Barnahus umožní meziagenturnímu týmu pozorovat výslech naživo z jiné místnosti, než je ta, kde výslech probíhá⁵⁴.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Výslechy probíhají v prostorách k tomuto účelu určených nebo upravených
- Právo na zamezení kontaktu mezi obětí a pachatelem

Pokyny: Pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch. IV.D.5 a doporučení Rady Evropy o sociálních službách vstřícných k dětem (2011) Ch.IV.B.

Výzkum a zkušenosti: Stav a uspořádání budovy jsou zásadní pro umožnění přístupu ke službám všem dětem a pro zajištění soukromí dítěte a jeho bezpečnosti. Zajištění bezpečného a neutrálního prostředí vhodného pro děti je zásadní pro snížení úzkosti a prevenci (další) traumatizace. Vstřícné prostředí dětem více umožňuje se svěřit, což je zásadní pro zajištění bezpečnosti a ochrany daného dítěte, pro stanovení jeho potřeby se fyzicky a duševně zotavit a pro zajištění úspěšnosti vyšetřování trestného činu a soudního procesu.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Místo a přístupnost

- Barnahus se nachází v oblasti vhodné pro děti, například v rezidenční čtvrti, nebo na strategickém místě (např. v blízkosti nemocnice);
- Veřejná doprava je v docházkové vzdálenosti od Barnahusu;
- Barnahus je vybaven rampou nebo plošinovým výtahem.

Vnitřní prostředí

- Dítě uvítá příjemný člen personálu a nabídne mu něco k pití;
- Obsah, například hračky, časopisy, knihy, hry a nábytek v čekárně, odpovídají potřebám menších i starších dětí, jakožto dětí se speciálními potřebami a zdravotním postižením;
- Interiér byl navržen podle pokynů osvědčených postupů, aby byla zajištěna vnitřní přístupnost, například je zde pouze jedno patro nebo výtahy, průchody na chodbách jsou udržovány otevřené a toalety jsou přístupné;
- Pravidelně se provádějí bezpečnostní kontroly prostor.

Ochrana soukromí

- Oddělené čekárny jsou k dispozici, pokud je to nutné k ochraně soukromí nebo bezpečnosti dítěte, nebo pokud to vyžaduje donucovací orgán ze soudních důvodů;
- Pokoje jsou zvukotěsné;
- Umístění a značení jsou diskrétní.

Zabránění kontaktu s podezřelým pachatelem⁵⁵

- Podezřelí pachatelé jsou dotazováni a jsou jim poskytovány služby na jiném místě;

- Pokud má podezřelý pachatel přístup do stejné budovy, je třeba využít odlišných vchodů a prostor pro děti a rodinu/pečovatele, kteří se nedopustili protiprávního jednání, a podezřelého pachatele;
- Schůzky s dětmi a podezřelými pachateli jsou naplánovány tak, aby nedocházelo ke kontaktu.

Výslechová místnost

- Výslechová místnost a pozorovací místnost jsou oddělené, ale propojené prostřednictvím audiovizuálních systémů interkomu;
- Výslech lze pozorovat na obrazovce ve vedlejší pozorovací místnosti;
- Pokoj je útulný a vhodný pro děti. Je zařízen a vyzdoben, aby nedošlo k rozptýlení;
- Kamera je nastavena tak, aby mohla sledovat dítě a zachytit jeho pohyby rukou, pokud něco kreslí nebo ukazuje.

Standard 5:

Meziagenturní řízení případu⁵⁶

Jaký je standard?

5.1 Formální postupy a rutinní kroky: Kontrola a plánování meziagenturních případů je nedílnou součástí práce týmu Barnahus a příslušných agentur v Barnahusu a je formalizována vzájemně dohodnutými postupy a rutinními kroky.

5.2 Průběžné plánování a přezkum případů: V Barnahusu se pravidelně konají schůzky k projednávání případů a plánování za účasti příslušných agentur v meziagenturním týmu.

5.3 Průběžné sledování případů: Barnahus zajišťuje členům meziagenturního týmu průběžnou dokumentaci a přístup k příslušným informacím o případu a jeho průběhu případu až do uzavření daného případu, přičemž dodržuje vnitrostátní zákony o ochraně údajů, soukromí a důvěrnosti.

5.4 Podpůrná osoba⁵⁷: Určený, vyškolený jednotlivec nebo člen týmu Barnahus sleduje multidisciplinární reakci, aby zajistil trvalou podporu dítěte a rodin/pečovatelů, kteří se nedopustili protiprávního jednání, a dále zajistil případně další kroky.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Při uplatňování povinností vyplývajících ze směrnic je primárním hlediskem zajištění nejlepšího zájmu
- Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání
- Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce
- Ustanovení o kruhu důvěry

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje účinné postupy pro uplatňování práva dětí na ochranu před násilím (článek 19 UNCRC), včetně koordinace mezi jednotlivými sektory, která je podle potřeby nařízena protokoly a memorandumem o porozumění. CRC rovněž uvádí, že „odborníci pracující v systému ochrany dětí musí být vyškoleni v meziagenturní spolupráci a protokolech pro spolupráci“. Tento proces zahrnuje: (a) participativní, multidisciplinární posouzení krátkodobých a dlouhodobých potřeb dítěte, pečovatелů a rodiny, které se aktivně zajímá o názory dítěte, pečovatелů a rodiny a přikládá jim náležitou váhu; (b) sdílení výsledků hodnocení s dítětem, pečovateli a rodinou; (c) doporučení dítěte a rodiny k řadě služeb k uspokojení těchto potřeb; a (d) následná opatření a hodnocení přiměřenosti zásahu. (Obecný komentář č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2010) Ch. 4.A.5 a doporučení Rady Evropy Sociální služby vstřícné k dětem (2011) Ch. V.E, Hd, a J.

Výzkum a zkušenosti: Plánování meziagenturních případů vycházející z postupů a protokolů je důležité k zajištění multidisciplinárních, koordinovaných, účinných a relevantních zásahů meziagenturního týmu a příslušných agentur. Sledování případů a přezkum případů

umožňují týmu v nejvyšší možné míře a v souladu s právními požadavky a nejlepším zájmem dítěte shromažďovat a sdílet informace, aby bylo možné konzultovat konkrétní případy ve všech fázích vyšetřovacího a soudního řízení. Sledování případů dále umožňuje meziagenturnímu týmu sledovat pokrok a výsledky případů postoupených službě. Adekvátní podpora obětí a následná opatření určená odborníkem mohou v průběhu celého procesu pomoci snížit úzkost a trauma dítěte a rodin/pečovatelů, kteří se nedopustili protiprávního jednání. Zásadním aspektem podpory obětí je zajistit, aby byly dítěti a pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání, k dispozici nepřetržitě informace a aby byly náležitě zohledněny názory dítěte. Rodiny/pečovatelé, kteří se nedopustili protiprávního jednání, mohou potřebovat vedení a podporu k tomu, aby byli schopni podporovat dítě, porozumět soudnímu procesu, právům dítěte a dostupné léčbě.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Formální postupy a rutinní kroky

- Barnahus má formální postupy pro řízení případů, včetně plánovacích schůzek, dokumentace a následných opatření;
- Je zaveden protokol podporující meziagenturní tým zabývající se ochranou soukromí a údajů;
- Je zaveden systém pro hodnocení dopadu multidisciplinární reakce na dítě;
- Přezkum a plánování případů koordinuje a usnadňuje určený zaměstnanec Barnahusu;
- Zaměstnanci jsou si vědomi a prošli školením o postupech a rutinních krocích.

Meziagenturní plánování a přezkum případů

- Počáteční schůzka se všemi příslušnými agenturami se koná za účelem plánování a koordinace multidisciplinární reakce;
- Po forenzním výslechu a lékařském vyšetření se se všemi příslušnými odborníky koná kontrolní schůzka za účelem sdílení nálezů a plánování a koordinace pokračujících zásahů;
- Mezi příslušnými agenturami se pravidelně konají schůzky za účelem přezkoumání případů, výměny aktualizovaných informací a vyhodnocení dopadu multidisciplinárního a meziagenturního zásahu;
- Přezkum případu se týká všech agentur stejnou měrou a nedominuje u něj agentura na úkor jiných agentur z jiných oborů;
- V případech, kdy má dítě poruchy učení nebo speciální potřeby, jsou při plánování všech služeb, včetně forenzního výslechu, lékařských prohlídek a terapie, konzultováni odborníci s odbornými znalostmi a nejlépe ten, kdo má o daném dítěti předchozí znalosti.

Průběžné sledování případů

- Barnahus systematicky dokumentuje informace specifické pro jednotlivé případy, přičemž vždy respektuje národní právo a zásady ochrany údajů, soukromí a důvěrnosti. Shromažďované informace zahrnují mimo jiné: demografické údaje oběti a rodiny, forenzní výslechy a účast na těchto výsleších, počet konaných multidisciplinárních schůzek k přezkoumání případu, zastoupení agentur na těchto schůzkách, terapeutické zprávy a lékařské zprávy, pokud je to možné.⁵⁸

Podpůrná osoba

- Dítěti a pečovatelům je poskytována nepřetržitá podpora a pravidelné informace během celého vyšetřovacího a soudního procesu;
- Následné kroky po dokončení soudního procesu a léčby jsou organizovány podle potřeb dítěte a rodiny/pečovatelů⁵⁹;
- Určený, proškolený jednotlivec nebo člen meziagenturního týmu sleduje multidisciplinární reakci, aby zajistil trvalou podporu dítěte a rodiny/pečovatelů, kteří se nedopustili protiprávního jednání, a stanovil případná následná opatření;
- Pokud roli podpůrné osoby/koordinátora vykonává orgán, který není ve službě, je člen týmu ve službě odpovědný za spolupráci s tímto orgánem, zajištění odpovídající komunikace a následných opatření.

Regulace výměny informací v dánském právu v Barnahusu

Při řešení případu, kde je využito dětského domu, srov. § 50a, zaměstnanci tohoto dětského domu, policie a státní zastupitelství, jakož i zdravotnické orgány, pověřené zdravotničtí pracovníci a městské úřady řešící úkoly v oblasti sociálně znevýhodněných dětí a mladých lidí si mohou vzájemně vyměňovat informace o přísně soukromých aspektech osobní a rodinné poměry dítěte nebo mladého člověka, je-li taková výměna informací považována za nezbytnou s ohledem na zdraví a vývoj dítěte nebo mladého člověka.“ 50.1 (c) Konsolidační zákon o sociálních službách

Role a funkce příslušných agentur na meziagenturním setkání – Barnahus Linköping

Barnahus

Předsedá meziagenturní schůzi. Je odpovědný za zajištění společného hodnocení se provádí na schůzi na základě informací od příslušných agentur. Dále je odpovědný za zajištění dohody mezi agenturami o průběžném plánování případů. Působí jako tajemník řídicí skupiny a rozesílá zápis ze schůzi zúčastněným agenturám.

Pediatrická jednotka v nemocnici

Přispívá lékařskými znalostmi. Provede počáteční posouzení potřeby lékařského vyšetření. Sdílí informace o potenciálních předchozích informacích o dítěti.

Agentura pro dětskou a dorostovou psychiatrii

Přispívá odborností v oblasti dětské psychiatrie. Provede počáteční posouzení případu z hlediska potřeb krizové podpory a terapeutických zásahů. Sdílí informace o potenciálních předchozích informacích o dítěti.

Policie a státní zástupce

Přispívají odbornými znalostmi v oblasti trestního stíhání a soudního řízení. Provede počáteční posouzení potřeby zahájit vyšetřování trestného činu.

Sociální služby

Přispívá psychosociální odborností. Provede počáteční posouzení případu z hlediska ochrany dětí a zásahů. Sdílí informace o potenciálních předchozích informacích o dítěti.

Stálý program meziagenturního jednání ve Stockholmu Barnahus

Úvod a rámec jednání

- Představení účastníků: Název a agentura
- Dokumentace ze schůzky: Společný zápis ze schůzky nebo zápis každé agentury zvlášť
- Úvahy o důvěrnosti: Je některá ze zúčastněných agentur vázána mlčenlivostí – stručné informace

Účel setkání

- Výměna informací a společné plánování
- Zajištění, že bude kladen největší důraz na hledisko dítěte a jeho nejlepší zájem
- Určení konkrétního účelu týkajícího se případu

Pozadí a předchozí informace o případu

- Sociální služby: Předchozí vyšetřování násilí v rodině – kdy
- Předchozí zásahy a výsledky
- Policie/státní zástupce: Týkají se předchozí policejní zprávy někoho z rodiny, například v souvislosti s násilím, zneužíváním návykových látek nebo jinými závažnými trestnými činy?
- Přezkum potenciálních případů týmu pro ochranu dětí a Agentury pro dětskou a dorostovou psychiatrii

Plánování kroků před forezním výsledkem

- Jaká opatření provedly příslušné agentury od vydání policejní zprávy?

Plánování dne forenzního výslechu:

- Datum a čas
- Zákonný zástupce a osoba známá dítěti, která jej bude doprovázet do Barnahusu
- Specifické znaky a poměry dítěte, jako je jazyk, speciální potřeby, situace doma
- Přítomnost Agentury pro dětskou a dorostovou psychiatrii v pozorovací místnosti

Plánování po forenzním výslechu – věci, které je třeba již zvážit

- Posouzení ochrany dítěte – různé scénáře
- Jak bude informován pečovatel dítěte?
- Plánování možného shledání dítěte s rodiči/pečovateli po výslechu
- Úvahy státního zástupce a policie ohledně dalších kroků
- Krizová intervence
- Lékařské vyšetření
- Kdo poskytne informace dítěti ohledně rozhodnutí a dalších kroků – CRC čl. 12

Další záležitosti

- Jsou zde sourozenci, kteří mohli být svědky násilí?
- Jiné záležitosti, včetně případné potřeby tlumočení

Shrnutí meziagenturního setkání

- Shrnutí setkání
- Pokud je potřeba plán změnit, musí o tom být informovány všechny agentury

Standard 6: Forenzní výsledky⁶⁰

Jaký je standard?

6.1 Prověřené postupy a protokoly: Forenzní výslechy jsou prováděny podle prověřených postupů a protokolů, které zajišťují kvalitu a kvantitu získaných důkazů. Hlavním cílem výslechu je zabránit (opětovné) traumatizaci a získat co nejpodrobnější volné vyprávění dítěte při dodržení pravidel pro zajištění důkazů a práv na obhajobu.

6.2 Specializovaný personál: Forenzní výslechy provádí specializovaný personál, který je pravidelně proškolen v jejich vedení.

6.3 Místo a vytvoření nahrávky: Forenzní výslechy se provádějí v centru Barnahus. Z výslechů jsou pořizeny audiovizuální nahrávky, aby se zamezilo potřebě opakování těchto výslechů různými odborníky, kteří potřebují přístup k výpovědi dítěte.

6.4 Multidisciplinární a meziagenturní zastoupení: Forenzní výslechy provádí jediný odborník. Všichni členové multidisciplinárního meziagenturního týmu, který se případ týká, mohou forenzní výslechy sledovat, a to buď živě ve vedlejší místnosti, nebo ze záznamu. Mezi osobou vedoucí výslechy a pozorovateli je zaveden systém komunikace, tak aby bylo možné klást dítěti otázky prostřednictvím osoby vedoucí výslechy.

6.5 Respektování práva obviněného na spravedlivý proces a princip rovnosti zbraní: Na základě přijatých opatření má obhajoba možnost položit dětské oběti / dětskému svědkovi otázky prostřednictvím

osoby, která vede forezní výslech. Pokud má obviněná osoba právní nárok pozorovat výpověď dítěte, uskuteční se toto pozorování prostřednictvím audiovizuálního přenosu, aby se zamezilo potenciálnímu kontaktu mezi obviněnou osobou a dítětem.

6.6 Přizpůsobení dítěti: Výslech je přizpůsoben věku, vývoji a kulturnímu prostředí dítěte s přihlédnutím ke speciálním potřebám, včetně tlumočení. Může to vést k minimalizaci délky výslechů, umožnění přestávek a případně vedení výslechu v průběhu několika sezení. Počet výslechů je omezen na minimum nezbytné pro vyšetřování trestného činu. Pokud je nutné provést několik výslechů, vždy je vede ten stejný odborník. Vše je organizováno v nejlepší zájmu dítěte, což v některých případech může znamenat provedení několika výslechů a/nebo změnu odborníka, který výslech s dítětem vede.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Poskytování informací
- Právo na tlumočení a překlad
- Upravené postupy vyšetřování a soudních řízení týkajících se dětí
- Výsledky probíhají v případě potřeby v prostorách určených nebo upravených pro tento účel
- Výsledky jsou prováděny odborníky vyškolenými k tomuto účelu nebo s jejich pomocí
- Pokud je to možné a vhodné, jsou veškeré výsledky s dětmi prováděny stejnými osobami

- Výsledky obětí sexuálního násilí, násilí na základě pohlaví nebo násilí způsobené blízkými osobami vedou osoby stejného pohlaví
- Počet výsledků je, pokud možno, co nejvíce omezen a výsledky jsou prováděny pouze v nezbytných případech a pro účely vyšetřování a trestního řízení
- Ze všech výsledků dětských obětí nebo případně dětských svědků, mohou být pořízeny audiovizuální nahrávky a tyto nahrávky lze použít jako důkaz v trestním řízení před soudem
- Možnost nařídit, aby byla dětská oběť vyslechnuta pomocí vhodných komunikačních technologií
- Právo na zamezení kontaktu mezi obětí a pachatelem
- Školení a nástroje
- Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje, že:

„Vyšetřování případů násilí, ať už jej oznámí dítě, jeho zástupce nebo třetí strana, musí vézt pouze kvalifikovaní profesionálové, kteří byli komplexně proškoleni speciálně pro tuto roli, a to způsobem, který je citlivý vůči dítěti a respektuje jeho práva. Důkladné vyšetřovací postupy citlivé k dětem pomohou zajistit, aby bylo násilí správně odhaleno, a poskytnou důkazy ve věci správního, občanského a trestního řízení a ochrany dítěte. Je třeba krajní opatrnosti, aby nebylo dítě vystaveno v průběhu vyšetřování další újmě. Za tímto účelem mají všechny smluvní strany povinnost věnovat pozornost názorům dítěte a přikládat mu váhu.“ (Všeobecný komentář UNCRC č. 13). CRC dále konstatuje u případů porušování práv dětí toto: „Státy se musí zaměřit zejména na to, aby byly pro děti zajištěny efektivní postupy, které budou vůči nim citlivé“ (Všeobecný komentář č. 5). Dále naléhá na státy „aby u řízení s dětskými oběťmi fyzického

násilí, pohlavního zneužívání nebo jiných násilných trestných činů přijaly a implementovaly taková pravidla a postupy, aby nedocházelo k opakování svědeckých a následné (opětovné) traumatizaci, které se lze vyhnout pomocí videonahrávek výslechů“ (Obecný diskusní den o právu dítěte být vyslyšeno). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem Ch. V.D.6 a diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí, Evropská komise, například zásady 1, 2 a 6.

Výzkum a zkušenosti: Výzkum ukázal, že opakované výslechy mohou být pro dítě velmi traumatické a (opětovná) traumatizace může být pro dítě škodlivější než samotné zneužívání. Proto je zapotřebí přijmout zvláštní opatření, tak aby byla dětem zajištěna příležitost poskytnout důkazy v emočně a fyzicky bezpečném a příznivém prostředí. Výzkum rovněž ukázal, že opakované výslechy prováděné osobami, které nejsou speciálně vyškoleny pro účely vedení forenzních výslechů, mohou vést ke zkreslení popisu událostí dítětem, například pokládáním sugestivních otázek. Forenzní výslechy musí splňovat požadavky pravidel dokazování a respektovat práva na obhajobu, tak aby shromážděné důkazy byly platné u soudu.⁶¹

Příklady indikátorů a/nebo důkazů, že je standard splňován⁶²

Proověřené postupy a protokoly

- Proověřené protokoly, např. protokol NICHD nebo NCAC, se používají pro všechny forenzní výslechy a průzkumné rozhovory;
- Vyšetřovatelé jsou školeni v používání proověřených postupů a protokolů;

- Důkazy získané při forenzních výsledcích jsou důsledně uznávány u soudů.

Specializovaný personál

- Forenzní výsledky a průzkumné rozhovory provádí výhradně specializovaný personál;
- Personál je pravidelně školen ve vedení forenzních výsledků;
- Personálu se dostává pravidelného vedení, dohledu a poradenství, včetně nezávislých posudků (viz také standard 9).

Místo a provedení nahrávky

- V centrech Barnahus jsou k dispozici speciální místnosti pro vedení forenzních výsledků, které jsou vhodně uzpůsobené pro děti;
- Výslechové místnosti jsou vybaveny kamerami a ozvučením, které umožňují velmi kvalitní záznam a možnost živého sledování forenzního výsledku;
- Ze všech výsledků jsou pořízeny audiovizuální nahrávky;
- Nahrávky výsledků jsou uloženy na bezpečném místě s omezeným přístupem.

Multidisciplinární a meziagenturní zastoupení

- Výsledky běžně provádí jeden odborník a dalších odborníci je pozorují z vedlejší místnosti;
- K dispozici jsou zařízení pro pozorování živého přenosu výsledků na obrazovce ve vedlejší místnosti;
- Pozorovatelé mají k dispozici zařízení, pomocí kterých mohou komunikovat s osobou vedoucí výslech prostřednictvím sluchátka;

- Forenzní vyšetřovatelé vedoucí výsledky musí být proškoleni v tom, jak během výsledku využívat tlumočení;
- Vyšetřovatel vysvětlí roli tlumočnicka dítěti a samotnému tlumočnickovi. Vyšetřovatel doporučí, zda má být tlumočnick připojen pomocí telekomunikačních prostředků, nebo být přítomen ve výsledkové místnosti a také tlumočnickovi vymezí místo ve výsledkové místnosti. Pro zajištění přesnosti kontroluje tlumočení druhý tlumočnick;
- Průzkumné rozhovory s dětmi bez doprovodu, nebo dětmi žádajícími o azyl sledují příslušné imigrační úřady, zákonný zástupce dítěte a další vhodní odborníci;
- Tým pozorovatelů se řídí kontrolním seznamem, který zajistí, že je každý obeznámen se svou rolí a odpovědnostmi;
- Rodinným příslušníkům a pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání, není povoleno sledovat forenzní výsledky.

Přizpůsobení se dítěti

- Počet výsledků je omezen na absolutní minimum nezbytné pro vyšetřování trestného činu;
- Pokud je nutné provést několik výsledků, vždy je vede ten stejný odborník;
- Výsledek je přizpůsoben poměrům jednotlivce a jeho specifickým znakům, jako je věk, míra vyspělosti, jazyk, kognitivní a sociální úroveň, kulturní prostředí a emoční stav;
- Zvláštní potřeby jednotlivce jsou posouzeny a je jim vyhověno;
- V případě potřeby je nabídnuto tlumočení.

Dále je dodrženo právo obviněného na spravedlivý proces a princip rovnosti zbraní:

- Právnímu zástupci obviněného je nabídnuta možnost položit dítěti dotazy po jeho odhalující výpovědi, například prostřednictvím druhého jeho výslechu;
- Pokud se požaduje druhý výslech, jsou pokládány pouze doplňující otázky a neopakují se otázky z prvního výslechu;
- Pokud se požaduje druhý výslech, provede jej stejný odborník, který vedl první výslech;
- Obviněný pachatel nemá přístup do prostor centra Barnahus, ale může mu být umožněno výslech sledovat prostřednictvím audiovizuálního přenosu.

„Očekávají, že děti budou odpovídat na nepříjemné otázky a ptají se svým oficiálním tónem, takže se děti cítí nepříjemně a je pro ně obtížnější vypovídat.“ – dívka, 15 let, oběť, sexuální zneužití

„Lidé, kteří provádějí výslechy. Myslím si, že jsou nejdůležitější – měli by být klidní a přátelští. To je to hlavní.“ – chlapec, 16 let, oběť, domácího násilí

„Neměli by dítě trápit a nutit ho, aby tolikrát popisovalo, co se stalo... Velké mučení. Stačí to říct jednou, třeba... rovnou psychologovi, aby to řekl vyšetřovateli, říct to někomu a potom by měli celou výpověď předat soudci a dítě by už nemělo znovu předvolávat. A v nejhorším případě by to dítě mělo říct soudci... ale ne u soudu.“ – dívka, 14 let, oběť, případ pohlavního zneužívání

„Bylo mi nepříjemné, že jsem musel několikrát znovu říkat, co se stalo – policistům, vyšetřovatelům, asi předběžným vyšetřovatelům, přesně nevím, co byli zač, ale bylo to nepříjemné, že jsem musel tu stejnou

věc vyprávět několikrát.“ – chlapec, 16 let, oběť a svědek, případ pohlavního zneužívání⁶³

Standard 7: Lékařské vyšetření

Jaký je standard?

7.1 Hodnocení: Lékařská vyšetření a/nebo forenzní lékařská vyšetření běžně provádí v prostorách centra Barnahus specializovaný personál.⁶⁴

7.2 Ošetření: Lékařské ošetření se provádí v prostorách Barnahusu (za předpokladu, že nejde o naléhavé nebo komplikované případy, které vyžadují speciální zásahy v nemocničním prostředí, ať už v rámci ambulantního ošetření, nebo hospitalizace).

7.3 Zaměstnanci: Lékařské vyšetření provádějí specializovaní pracovníci, kteří jsou vyškoleni v rozpoznávání znaků fyzického, sexuálního a emočního zneužívání a zanedbávání dětí.

7.4 Přezkum a plánování případů: Lékařský personál je podle potřeby přítomen u přezkumu případů a plánování schůzek.

7.5 Informace a účast dítěte: Děti a rodiny/pečovatelé obdrží adekvátní informace o dostupných a nezbytných způsobech léčby a mohou ovlivnit načasování, umístění a průběh intervencí.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Při náležitém zohlednění názorů dítěte
- Poskytování informací
- Právo na tlumočení a překlad
- Poskytování pomoci a podpory
- Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání
- Zapojení vyškolených profesionálů do psychosociálního posouzení, forenzních výsledků a lékařských vyšetření/školení a práce s nástroji
- (Forenzní) Lékařské prohlídky jsou omezeny na minimum

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůraznil, že dítě a pečovatelé a další rodinní příslušníci, kteří se nedopustili protiprávního jednání, by měly mít k dispozici různé typy podpory obětem, včetně lékařských, duševních, sociálních a právních služeb. CRC také podporuje následné a dlouhodobější intervence. O podpoře oběti by mělo být rozhodnuto prostřednictvím participačního přístupu a je třeba se vyhnout zbytečnému prodlení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat aktivnímu zájmu o názory dítěte a jejich zohlednění (Obecný komentář CRC č. 13). CRC dále zdůrazňuje opatření na podporu fyzického a psychického zotavení obětí násilí, včetně lékařských služeb (CRC Obecný komentář č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy o péči o zdraví přátelské k dětem (2011) Ch. IV.19

Výzkum a zkušenosti: Lékařské vyšetření každého dítěte zvýší u každého případu diagnostickou přesnost. Někdy dochází k více formám týraní a zanedbávání, z nichž některé mohou být bez lékařského vyšetření snadno přehlédnuty.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Vyhodnocení a léčba

- Nedílnou součástí služeb, které Barnahus nabízí, je i lékařské vyšetření, léčba a případné doporučení ke specializované lékařské péči;
- V prostorách Barnahusu se běžně provádějí lékařská vyhodnocení a/nebo forenzní lékařská vyhodnocení
- Lékařské ošetření je prováděno v prostorách Barnahusu;
- Barnahus spolupracuje s místní nemocnicí, které předává relevantní případy k dalšímu vyhodnocení a léčbě, včetně naléhavých nebo komplikovaných případů, které vyžadují zvláštní zásahy v nemocničním prostředí, jako je ambulantní ošetření nebo hospitalizace, stejně tak nemocnice předávají své případy této službě.

Zaměstnanci

- Lékařské vyšetření a ošetření v Barnahusu provádí dle konkrétních potřeb dítěte pediatr, gynekolog, lékař soudního lékařství nebo zdravotní sestra speciálně proškolená na péči o týrané a zanedbávané děti;
- Personál je způsobilý v pořizování fotodokumentace poranění a lézí na těle oběti;
- Personál má v Barnahusu k dispozici vybavení a je způsobilý provést všeobecné a genitální vyšetření dětí šetrným

způsobem (např. videokolposkop pro vyšetření sexuálního zneužívání a vysoce kvalitní kamera pro fyzické zneužívání). Pokud takové zařízení není k dispozici, je dítě odkázáno na službu, která může dané vyšetření neprodleně provést.

Přezkum a plánování případů

- Zdravotnický personál je přítomen ve fóru u přezkoumání případu a jeho plánování, které se provádí při počátečním posouzení, a případně u následných schůzek, kdy je případ přezkoumáván.

Informace a účast dítěte

- Děti a pečovatelé jsou dostatečně informováni o vyšetření a dostupné léčbě;
- Barnahus se aktivně zajímá o názory dítěte na vyšetření a léčbu a přikládá jim náležitou váhu.

Standard 8: Terapeutické služby

Jaký je standard?

8.1 Vyhodnocení a léčba: Vyhodnocení a léčba je běžně k dispozici dětským obětem a svědkům, kteří jsou odkázáni na Barnahus.

8.2 Zaměstnanci: Služby a léčbu v oblasti duševního zdraví poskytují kvalifikovaní a speciálně proškolení odborníci.

8.3 Informace a účast dítěte: Děti a rodiny/pečovatelé jsou dostatečně informováni o dostupných způsobech léčby a mohou ovlivnit načasování, umístění a průběh zásahů.

8.4 Krizová intervence: Barnahus má jasnou organizační strukturu a stálé zaměstnance, kteří v případě potřeby rutinně nabízejí krizovou podporu dítěti a rodinným příslušníkům/pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání.

Proč by měl být tento standard splňován?

Mezinárodní a evropské právní závazky: Článek 39 Úmluvy OSN o právech dítěte (UNCRC) vyžaduje, aby státy jako smluvní strany přijaly „veškerá vhodná opatření na podporu tělesného a psychického zotavení jakéhokoliv dítěte, které se stalo obětí jakékoli formy zanedbávání, vykořisťování nebo zneužívání, a jeho následného opětovného zapojení do společnosti [...]“.

Evropská právní ustanovení:

- Náležitě zohlednění názorů dítěte ohledně poskytnutých informací
- Právo na tlumočení a překlad
- Poskytování pomoci a podpory
- Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání
- Zapojení vyškolených profesionálů do psychosociálního posouzení, forenzních výslechů a lékařských vyšetření/školení a práce s nástroji

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůraznil, že dítě a pečovatelé a další rodinní příslušníci, kteří se nedopustili protiprávního jednání, by měly mít k dispozici různé typy podpory obětem, včetně lékařských, duševních, sociálních a právních služeb. CRC také podporuje následné a dlouhodobější intervence. O podpoře obětí by mělo být rozhodnuto prostřednictvím participačního přístupu bez zbytečného prodlení. Zvláštní pozornost je třeba věnovat aktivnímu zájmu o názory dítěte a jejich zohlednění (Obecný komentář CRC č. 13). CRC také znovu potvrdil, že způsob zacházení „je jednou z mnoha služeb potřebných pro podporu fyzického a

psychického zotavení a opětovného zapojení se do společnosti“ u dětí, které zažily násilí. Podle článku 39 UNCRC musí takové zacházení probíhat „v prostředí, které podporuje zdraví, sebeúctu a důstojnost dítěte“. Zvláštní pozornost je třeba věnovat aktivnímu zájmu o názory dítěte a jejich zohledňování. CRC rovněž zdůrazňuje, že služby by měly zahrnovat rodiny, které se nedopustily protiprávního jednání (Obecný komentář CRC č. 13). Viz také pokyny Rady Evropy pro justici vstřícnou k dětem (2011) Ch. V.J.; doporučení Rady Evropy o sociálních službách vstřícných k dětem (2011) Ch. IV.B, V.E.1-3 a; Diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí, zásady 1 a 6.

Výzkum a zkušenosti: Účinná léčba dítěte a, je-li to nutné, rodinných příslušníků/pečovatelů, kteří se nedopustili protiprávního jednání, může minimalizovat negativní sociální, emoční a vývojové účinky traumatu na dítě. Pro zajištění účinné léčby je zásadní vyhnout se zbytečnému prodlení, a proto by měly být dětem a rodinným příslušníkům/pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání a kteří léčbu potřebují, co nejdříve nabídnuty terapeutické služby / služby podpory duševního zdraví.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Vyhodnocení a léčba

- Vyhodnocení duševního zdraví se v Barnahusu běžně provádí na základě ověřených nástrojů a dotazníků. Vyhodnocení slouží jako základ pro vypracování plánu léčby založeného na důkazech a zjištěnou mírou traumatu;
- Léčba je přizpůsobena individuálním znakům dítěte, včetně věku, míry vyspělosti, jazyka, kognitivní a sociální úrovně, kulturního pozadí, emočního stavu;
- První formální terapeutické sezení proběhne co nejdříve po forenzním výslechu, aby se zabránilo zkreslení vyprávění dítěte. Pokud jsou nutné urgentní zásahy, je nabídnuto zacházení soudně citlivým způsobem⁶⁵;
- V případě potřeby je dětem nabídnuta krátkodobá a dlouhodobá léčba. Pokud Barnahus dlouhodobou léčbu nenabízí, odkáže dítě na jinou terapeutickou službu / službu péče o duševní zdraví, která tuto dlouhodobou léčbu nabízí;
- Vyhodnocení a léčba nikdy nejsou podmíněny ochotou oběti spolupracovat u vyšetřování, trestního stíhání nebo soudního řízení.

Zaměstnanci

- Zaměstnanci poskytující služby v oblasti duševního zdraví absolvovali specializované školení v oblasti vyhodnocování a léčby dětí, které se staly oběťmi a svědky násilí;
- Zaměstnanci mají přístup k pravidelným školením, vedení, dohledu a poradenství.

Informace a účast dítěte

- Dětem a rodičům/pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání, jsou běžně poskytovány informace o dostupné léčbě;
- Dětem a rodičům/pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání, jsou poskytovány příležitosti ovlivnit plán léčby, včetně načasování, umístění a nastavení;
- Informace a léčba jsou poskytovány v jazyce, kterému děti a rodina/pečovatelé rozumějí;
- Zvláštní úsilí je věnováno tomu, aby zajištěná podpora obětí splňovala zvláštní potřeby dítěte a členů rodiny/pečovatelů, včetně dětí se zdravotním postižením.

Krizová intervence

- Barnahus má jasnou organizační strukturu a stálý vyškolený personál poskytování krizové podpory;
- Krizová podpora je v Barnahusu běžně nabízena všem dětem a rodinným příslušníkům/pečovatelům, kteří se nedopustili protiprávního jednání a kteří ji potřebují.

Standard 9: Budování kapacity

Jaký je standard?

9.1 Školení odborníků: Členům týmu Barnahus a zapojeným agenturám je pravidelně poskytováno školení z jejich konkrétních odborných oblastí a dále se mohou zúčastnit společného školení v průřezových otázkách a ve věci meziagenturní spolupráce.

9.2 Vedení, dohled, poradenství: Členové týmu Barnahus mají přístup k pravidelnému vedení, dohledu, poradenství a vzájemnému hodnocení „peer review“, a to jak ve věci jednotlivých případů, tak při řešení profesní a osobní emoční zátěže, výzev a etických dilemat při práci s dětmi, které se staly oběťmi a svědky násilí.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Výslechy jsou prováděny odborníky vyškolenými k tomuto účelu nebo s jejich pomocí
- Poskytování pomoci a podpory
- Zapojení vyškolených odborníků do psychosociálního posouzení, forenzních výslechů a lékařských prohlídek/školení a práce s nástroji

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) zdůrazňuje široká vzdělávací opatření, včetně těch, která jsou zaměřená na přístup k právům dítěte v článku 19 UNCRC. Odborníkům by mělo být poskytováno „počáteční a další odborné vzdělávání a školení specifické pro jejich konkrétní roli (a to včetně meziodvětvového školení, pokud je nutné)“. CRC rovněž uvádí, že „odborníci pracující v systému ochrany dětí musí být vyškoleni v meziagenturní spolupráci a protokolech o spolupráci“ (CRC Obecný komentář č. 13). Viz také Směrnice Rady Evropy o justici vstřícné k dětem (2011); doporučení Rady Evropy o sociálních službách vstřícných k dětem (2011) a; Diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí.

Výzkum a zkušenosti: Specializovaný a vyškolený personál je v tomto dokumentu chápán jako klíčový indikátor v rámci různých standardů. Pro zajištění kvalifikovaného personálu a vysokého standardu poskytovaných služeb je nezbytné další průběžné školení a vzdělávání odborníků spojených s Barnahusem. Společné školení může pomoci zlepšit multidisciplinární a meziagenturní týmovou spolupráci, například budováním společného porozumění a konsensu a lepšího porozumění rolím a odpovědnostem příslušných agentur. Pro zajištění profesionálního chování, vysoce kvalitních zásahů a ochrany zaměstnanců před vyhořením, je bezpodmínečně nutné, aby zaměstnanci měli pravidelný přístup k individuálnímu i skupinovému vedení, dohledu, poradenství a vzájemnému hodnocení.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Školení odborníků

- Existuje jasný plán rozvoje kompetencí a dalšího vzdělávání zaměstnanců pracujících s dětmi v Barnahusu⁶⁶;
- Zaměstnanci Barnahusu mají individuální plány školení, které jsou plně implementovány a pravidelně přezkoumávány;
- Členům meziagenturního týmu je nabízeno pravidelné společné školení a aktivity týkající se budování kapacit, např. v průřezových otázkách a multidisciplinární spolupráci.

Vedení, dohled, poradenství

- Členové týmu Barnahus mají přístup k individuálnímu i skupinovému vedení, dohledu a profesionální podpoře;
- Členové týmu Barnahus mají přístup k pravidelnému individuálnímu a skupinovému poradenství, a to jak ve věci jednotlivých případů, tak při řešení profesní a osobní emoční zátěže, výzev a etických dilemat při práci s dětmi, které se staly oběťmi a svědky násilí.

Standard 10: Prevence: Sdílení informací, zvyšování povědomí a budování vnějších kompetencí

Jaký je standard?

10.1 Sběr dat, sdílení informací a zvyšování povědomí: Shromážděné a rozčleněné údaje/statistiky jsou shromažďovány a sdíleny s příslušnými zúčastněnými stranami, včetně osob s rozhodovací pravomocí, akademické obce, odborníků na ochranu dětí a širší veřejnosti a kladou si za cíl vytvoření povědomí o násilí na dětech a roli odpovědí MD/IA, dále usilují o usnadnění výzkumu a podporu právních předpisů, zásad a postupů založených na důkazech.

10.2 Budování vnější kompetence: Barnahus nabízí profesionálům pracujícím pro děti a s dětmi různé akce zaměřené na zvyšování kompetencí a znalostí, například organizováním studijních návštěv, informačních setkání, přednášek a výroby písemných materiálů.

Proč by měl být tento standard splňován?

Evropská právní ustanovení:

- Nezbytná opatření na ochranu soukromí, identity a fotografií dětských obětí a prevence veřejného šíření jakýchkoli informací, které by mohly vést k jejich identifikaci
- Školení a nástroje
- Data a monitorování
- Zvyšování povědomí
- Prevence

Pokyny: Výbor OSN pro práva dítěte podporuje v jednotlivých státech otevřenou diskusi o násilí, včetně zapojení médií a občanské společnosti. Státy, které jsou stranami úmluvy UNCRC, by dále měly vytvořit „komplexní a spolehlivý národní systém sběru údajů, aby bylo zajištěno systematické monitorování a hodnocení systémů (analýzy dopadů), služeb, programů a výsledků“. Služby pro děti, které se staly oběťmi a svědky násilí, mohou přispět důležitým vstupem do shromažďování údajů. (Obecný komentář UNCRC č. 13). Viz také diskusní dokument EK, který navrhuje 10 zásad pro integrované systémy ochrany dětí, včetně zásad 3, 5, 6, 9

Výzkum a zkušenosti: Jako důležité preventivní opatření může sloužit terénní práce, která může zahrnovat sdílení obecných a konkrétních údajů, statistik a informací o násilí na dětech a poskytnout informace o odpovídající prevenci a reakci. Zvyšování vnějšího povědomí a budování kompetencí může pomoci zlepšit veřejné povědomí a podporu, zvýšit kompetence odborníků a posílit podporu multidisciplinárních a meziagenturních reakcí mezi rozhodovacími orgány a zákonodárci. Práce s médii může být důležitým nástrojem k

oslovení a informování širšího publika. Při veškeré práci s médii musí být stanovena bezpečnostní opatření na ochranu identity a zájmů dítěte.

Příklady ukazatelů a/nebo důkazů, že je standard splňován

Ochrana dětí

- Všechny terénní práce se řídí přijatými opatřeními na ochranu dětí a jejich soukromí a osobních údajů, včetně zabezpečeného ukládání a omezeného přístupu k údajům;
- Pro zapojení médií jsou zavedeny a implementovány etické pokyny;
- Jsou zavedeny pokyny pro vhodné, relevantní a etické zapojení Barnahusu do zvyšování povědomí, budování kompetencí a příspěvků ke kampaním, studiím, výzkumu, konzultacím a tyto pokyny jsou důsledně prováděny;
- Zaměstnanci Barnahusu jsou si vědomi příslušných etických pokynů a byli v této věci proškoleni.

Zvyšování povědomí a budování kompetencí

- Barnahus organizuje studijní návštěvy pro profesionály, osoby s rozhodovací pravomocí, akademickou obec, média a další příslušné zúčastněné strany;
- Barnahus nabízí přednášky, školení, workshopy pro profesionály a studenty;
- Barnahus podle potřeby přispívá k veřejným kampaním.

Sběr dat a výzkum

- Systém shromažďování údajů je zaveden a systematicky využíván ke shromažďování příslušných jednotlivých údajů;
- Barnahus přispívá k výzkumu, studiím, průzkumům a konzultacím a pečlivě zvažuje etické závazky.

Média

- Práce s médii, která si klade za cíl podpořit prevenci a zvýšit povědomí veřejnosti, je oficiální součástí funkce a rysů této služby a je tak součástí popisů práce příslušných zaměstnanců;
- Příslušným zaměstnancům Barnahusu mají možnost absolvovat různá školení pro práci s médii.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

Tabulka na následujících stránkách znázorňuje vztah mezi evropskými standardy Barnahus a klíčovými právními povinnostmi stanovenými ve třech evropských právních nástrojích: Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí před pohlavním vykořisťováním a pohlavním zneužíváním z roku 2010 (Lanzarotská úmluva), Směrnice EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii („směrnice o pohlavním zneužívání dětí“) a směrnice EU ze dne 25. října 2012, která stanovuje minimální normy v oblasti práv, podpory a ochrany obětí trestných činů („Směrnice o právech obětí“).

První sloupec v tabulce (Standard Barnahus) uvádí jednotlivé evropské standardy Barnahus.

Druhý sloupec (Relevantní právní povinnost) uvádí právní povinnosti, které jsou pro každý standard nejdůležitější. Právní povinnosti vyplývají z rámce právních povinností PROMISE. Rámec byl vyvinut v kompendiu právních předpisů a pokynů PROMISE⁶⁷ s cílem stanovit klíčové povinnosti vůči obětem trestných činů a jejich zapojení do trestního řízení. Tento rámec byl použit k vytvoření profilů každého z příslušných zákonů z hlediska těchto klíčových povinností.

Třetí sloupec v tabulce (Právní nástroje) označuje konkrétní články tří výše uvedených evropských právních nástrojů, které se vztahují k příslušným povinnostem. Tento sloupec rovněž odkazuje na body odůvodnění těchto právních nástrojích, které poskytují důležité vodítko k interpretaci právních povinností.

Další informace

Plné znění bodů odůvodnění a článků v příslušných právních nástrojích lze najít v plné verzi⁶⁸ tohoto dokumentu nebo v kompendiu práva a pokynů PROMISE⁶⁹.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
1.1. Nejlepší zájem dítěte	Při uplatňování povinností vyplývajících ze směrnic je primárním hlediskem zajištění nejlepšího zájmu	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 14, čl. 1 odst. 2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 2, 6, 30, čl. 18 odst. 1</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 30 odst. 1</p>	Odkazy na body odůvodnění a články odkazují na obecné povinnosti zajistit nejlepší zájem dítěte. Viz standard 1.2, 1.3, 4–10, kde jsou uvedeny konkrétní právní povinnosti týkající se určitých postupů.
1.2. Právo být vyslechnut a dostávat informace	Při náležitém zohlednění názorů dítěte	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 14, 42, čl. 1 odst. 2; čl. 10. odst. 1</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3</p> <p>Lanzarotská úmluva: Čl. 14. odst. 1, čl. 31. odst. 1</p>	Viz také standard 6, forenzní výslechy týkající se práva být vyslechnut při vyšetřování trestných činů. Také viz standard 7 a 8.
	Poskytování informací	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 21, 26, 30, 31, čl. 1 odst. 1, čl. 3, 4, 6</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 31. odst. 1 a čl. 31. odst. 2, čl. 31. odst. 6</p>	Také viz standard 6, 7 a 8.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<i>pokračování 1.2. Právo být vyslechnut a dostávat informace</i>	Právo na tlumočení a překlad	Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 34, 36, čl. 5 odst. 2–3; čl. 7. odst. 1–8 Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 6	Také viz standard 6 a 8. Článek 31 odst. 6 Lanzarotské úmluvy je zde zahrnut, jelikož zmiňuje nutnost podávat informace v jazyce, kterému dítě rozumí.
	Možnost nařídit, aby byla dětská oběť vyslechnuta pomocí vhodných komunikačních technologií	Směrnice o právech oběti: čl. 23. odst. 3 písm. (a), (b) Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 5 písm. b) Lanzarotská úmluva: čl. 36 odst. 2 písm. b)	Také viz standard 6.
1.3. Předcházení zbytečnému prodlení	Mezi oznámením skutečností a výslechy nedochází k neodůvodněnému prodlení	Směrnice o právech oběti: čl. 20 písm. a) Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20. odst. 3 písm. a) Lanzarotská úmluva: čl. 30. odst. 3 písm. a)	Zde jsou zahrnuty odkazy na body odůvodnění a články, kde existují konkrétní odkazy, které se týkají prevence zbytečného prodlení.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<i>pokračování 1.3. Předcházení zbytečnému prodlení</i>	Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání	Směrnice o právech oběti: čl. 22 odst. 1	Také viz standard 5, 7
	Poskytování informací	Směrnice o právech oběti: čl. 4 odst. 1, 6 odst. 1 Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 2	Také viz standard 1.2
	Poskytování pomoci a podpory	Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 18 odst. 2, 18 odst. 3	Také viz standard 8
2. Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce v Barnahusu	Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce	Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 38 a 62, čl. 26 odst. 1 Lanzarotská úmluva: čl. 10 odst. 1, 10 odst. 3, 11 odst. 1	Viz také článek 5. odst. 3 a čl. 15 Lanzarotské úmluvy týkající se preventivních opatření a čl. 38. odst. 1 písm. (a)–(c) týkající se mezinárodní spolupráce.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
3. Cílová skupina	Zákaz diskriminace	<p>Směrnice o právech obětí: bod odůvodnění 9, 10, 15, 19, 66, čl. 1 ; čl. 22. odst. 3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 2</p>	Zde uvedené body odůvodnění a články stanoví širokou povinnost zajistit, aby všechny děti měly stejná práva a přístup ke spravedlnosti a pomoci.
	Ustanovení týkající se identifikace obětí, včetně zvláštních ustanovení o identifikaci dětí jako oběti trestného činu, jako je ustanovení o posuzování věku, dále rodinných příslušníků	<p>Směrnice o právech obětí: bod odůvodnění 19, čl. 1 ; čl. 2. odst. 1, 17, čl. 24. odst. 2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 18. odst. 2, čl. 18. odst. 3, čl. 19. odst. 5</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 3 písm. a), čl. 11. odst. 2, čl. 14. odst. 4, čl. 34. odst. 2, čl. 35. odst. 3</p>	Tyto články se přímo týkají forezních výslechů, meziagenturního plánování a řízení případů, lékařských vyšetření a terapeutických služeb.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
4. Prostředí vstřícné k dětem	Výsledky probíhají v prostorách k tomuto účelu určených nebo upravených	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 9. odst. 1 a 3; čl. 12. odst. 1; čl. 18; čl. 22 odst. 1 a 4, čl. 26</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20. odst. 3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35. odst. 1. písm. b)</p>	Také viz standard 6.
	Právo na zamezení kontaktu mezi obětí a pachatelem	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 19 odst. 1–2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30</p>	Viz také článek 31. odst. 1. Lanzarotské úmluvy. Také viz standard 6.
5. Meziagenturní řízení případu	Při uplatňování povinností vyplývajících ze směrnice je primárním hlediskem zajištění nejlepšího zájmu	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 1 (c) 2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 18. odst. 1, čl. 19. odst. 2</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 30 odst. 1</p>	Meziagenturní tým musí při všech plánováních a řízení případů brát v úvahu nejlepší zájem dítěte.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 9, 55, 56, 58, čl. 22 odst. 1–7</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3</p>	Body odůvodnění a články zde odkazují na roli meziagenturního týmu při provádění individuálních hodnocení a vypracovávání plánů.
	Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 62, čl. 26 odst. 1</p> <p>Lanzarotská úmluva: Čl.10. odst. 1</p>	Viz také čl. 38. odst. 1 písm. a–c Lanzarotské úmluvy týkající se mezinárodní spolupráce.
<i>pokračování 5. Meziagenturní řízení případu</i>	Ustanovení o kruhu důvěry	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 18</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30, čl. 19 odst. 1</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 14 odst. 1</p>	Body odůvodnění a články odkazují na roli role meziagenturního týmu při zajišťování ochrany dětí před dalším zneužíváním.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
6. Forenzní výsledky	Poskytování informací	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 21, 26, 30, 31, čl. 1. odst. 1.; čl. 3. odst. 1–3; čl. 4. odst. 1–2; čl. 6</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 31. odst. 1, čl. 31. odst. 2</p>	Také viz standard 1.2
	Právo na tlumočení a překlad	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 9. odst. 1 a 3; čl. 12. odst. 1; čl. 18; čl. 22 odst. 1 a 4, čl. 26</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 31. odst. 6</p>	Také viz standard 1.2. Článek 31 odst. 6 Lanzarotské úmluvy je zde zahrnut, jelikož zmiňuje nutnost podávat informace v jazyce, kterému dítě rozumí.
<i>pokračování 6. Forenzní výsledky</i>	Upravené postupy vyšetřování a soudních řízení týkajících se dětí	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 58, 59, 66, čl. 1. odst. 1, čl. 18, čl. 23. odst. 1.</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 30. odst. 1–4, čl. 31. odst. 1</p>	Také viz standard 1.1–1.3. Standard 1.3 obsahuje zákonnou povinnost zajistit, aby nedošlo k neodůvodněnému prodlení mezi oznámením skutečností a výsledkem.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Výsledky probíhají v případě potřeby v prostorách určených nebo upravených pro tento účel	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 23 odst. 2 písm. b)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20. odst. 3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35 odst. 1 písm. b)</p>	Taky viz standard 4.
	Výsledky jsou prováděny odborníky vyškolenými k tomuto účelu nebo s jejich pomocí	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 23 odst. 2 písm. b)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 3 písm. c)</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35 odst. 1 písm. c)</p>	Viz také školení a nástroje níže.
	Pokud je to možné a vhodné, jsou veškeré výsledky s dětmi prováděny stejnými osobami	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 23 odst. 2 písm. c)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 3 písm. d)</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35 odst. 1 písm. d)</p>	

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<i>pokračování 6. Forezní výslechy</i>	Výslechy obětí sexuálního násilí, násilí na základě pohlaví nebo násilí způsobené blízkými osobami vedou osoby stejného pohlaví	Směrnice o právech oběti: čl. 23 odst. 2 písm. d)	
	Počet výslechů je, pokud možno, co nejvíce omezen a výslechy jsou prováděny pouze v nezbytných případech a pro účely vyšetřování a trestního řízení	Směrnice o právech oběti: čl. 20 písm. b) Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 3 písm. e) Lanzarotská úmluva: čl. 35 odst. 1 písm. e)	

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<i>pokračování 6. Forezní výslechy</i>	Ze všech výslechů dětských obětí nebo případně dětských svědků, mohou být pořízeny audiovizuální nahrávky a tyto nahrávky lze použít jako důkaz v trestním řízení před soudem	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 24. 1 písm. a)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20. odst. 4 4</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35. odst. 2</p>	Také viz standard 1.2.
	Možnost nařídit, aby byla dětská oběť vyslechnuta pomocí vhodných komunikačních technologií	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 58, čl. 23 odst. 3 písm. a), b)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 5 písm. b)</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 36 odst. 2 písm. b)</p>	Také viz standard 1.2.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Právo na zamezení kontaktu mezi obětí a pachatelem	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 58, čl. 19 odst. 1–2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 1</p>	Také viz standard 4.
<i>pokračování 7. Lékařské vyšetření</i>	Školení a nástroje	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 61 a 63, čl. 25</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30 A</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2, čl. 35 odst. 1 písm. c), čl. 36 odst. 1</p>	Také viz standard 9.
	Multidisciplinarita/koordinace/spolupráce	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 38 a 62, čl. 26 odst. 1</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 10 odst. 1</p>	Také viz standard 5.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
7. Lékařské vyšetření	Při náležitém zohlednění názorů dítěte	Směrnice o právech oběti: čl. 1 odst. 2, čl. 10 odst. 1–2 Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3 Lanzarotská úmluva: čl. 14 odst. 1	Také viz standard 1.2.
	Poskytování informací	Směrnice o právech oběti: čl. 1 odst. 1, čl. 3, 4 a 6 Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 1 a 6	Také viz standard 1.2.
<i>pokračování 7. Lékařské vyšetření</i>	Právo na tlumočení a překlad	Směrnice o právech oběti: čl. 5 odst. 2–3, čl. 7 odst. 1–8 Lanzarotská úmluva: čl. 31. odst. 6	Také viz standard 1.2. Článek 31 odst. 6 Lanzarotské úmluvy je zde zahrnut, jelikož zmiňuje nutnost poskytovat informace v jazyce, kterému dítě rozumí.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Poskytování pomoci a podpory	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 38, čl. 8 odst. 1–5, čl. 9 odst. 1–3, čl. 25 odst. 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 31, čl. 18 odst. 1</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 14 odst. 1</p>	
	Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 9, 55 a 56, čl. 22 odst. 1 a 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3</p>	Také viz standard 5.
<i>pokračování 7. Lékařské vyšetření</i>	Zapojení vyškolených odborníků do psychosociálního hodnocení, forenzních výsledků a fyzických vyšetření/školení a práce s nástroji	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 25 odst. 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 36</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2</p>	Také viz standard 9.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	VYŠETŘOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI: (Forezní) Lékařské prohlídky jsou omezeny na minimum	Směrnice o právech oběti: čl. 20 písm. c) a d)	
8. Terapeutické služby / duševní zdraví	Při náležitém zohlednění názorů dítěte	Směrnice o právech oběti: čl. 1 odst. 2, čl. 10 odst. 1–2 Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3 Lanzarotská úmluva: čl. 14 odst. 1	Také viz standard 1.2.
<i>pokračování 8. Terapeutické služby / duševní zdraví</i>	Poskytování informací	Směrnice o právech oběti: čl. 1 odst. 1, čl. 3, 4 a 6 Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 1 a 6	
	Právo na tlumočení a překlad	Směrnice o právech oběti: čl. 5 odst. 2–3, čl. 7 odst. 1–8 Lanzarotská úmluva: čl. 31. odst. 6	Také viz standard 1.2. Článek 31 odst. 6 Lanzarotské úmluvy je zde zahrnut, jelikož zmiňuje nutnost podávat informace v jazyce, kterému dítě rozumí.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Poskytování pomoci a podpory	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 1 odst. 1, čl. 8 odst. 1–5, čl. 9, 17, čl. 25 odst. 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 31, čl. 18 odst. 2, čl. 18 odst. 3, čl. 19 odst. 1–5</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 11 odst. 1, čl. 14 odst. 1 a 4</p>	Rovněž viz Lanzarotská úmluva čl. 38 odst. 1 písm. b) týkající se multidisciplinarity ve vztahu k mezinárodní spolupráci
<i>pokračování 8. Terapeutické služby / duševní zdraví</i>	Individuální posouzení okolností každého dítěte a potřeb rodinných příslušníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 9, 55 a 56, čl. 22 odst. 1 a 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 19. odst. 3</p>	Také viz standard 5.
	Zapojení vyškolených profesionálů do psychosociálního posouzení, forenzních výsledků a lékařských vyšetření/školení a práce s nástroji	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 66, čl. 25 odst. 4</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30, 36</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2</p>	Také viz standard 9.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
9. Budování kapacity	Výsledky jsou prováděny odborníky vyškolenými k tomuto účelu nebo s jejich pomocí	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 23 odst. 2 písm. b)</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 3 písm. c)</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 35 odst. 1 písm. c)</p>	Také viz standard 6.
<i>pokračování 9. Budování kapacity</i>	Poskytování pomoci a podpory	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 66, čl. 8 odst. 1–5, čl. 9 odst. 1–3, čl. 25 odst. 4</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2</p>	Také viz standard 7 a 8.
	Zapojení vyškolených odborníků do psychosociálního posouzení, forenzních výsledků a lékařských prohlídek/školení a práce s nástroji	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 61, 62 a 66, čl. 25</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30 a 36, čl. 20 odst. 3 písm. c)</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2, čl. 35 odst. 1 písm. c), čl. 36 odst. 1</p>	Také viz standard 6, 7 a 8.

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<p>10. Prevence: Sdílení informací a budování externích kompetencí</p>	<p>Nezbytná opatření na ochranu soukromí, identity a fotografií dětských obětí a prevence veřejného šíření jakýchkoliv informací, které by mohly vést k jejich identifikaci</p>	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 21 odst. 1–2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: čl. 20 odst. 6</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 31 odst. 1 písm. e)</p>	<p>Tento právní závazek je zásadní pro veškerou práci služby, avšak právní nástroje se na něj zaměřují zejména v kontextu soudních řízení.</p>
<p><i>pokračování 10. Prevence: Sdílení informací a budování externích kompetencí</i></p>	<p>Školení a nástroje</p>	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 61 a 62, čl. 25, čl. 26 odst. 1</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 30 a 36, čl. 23 odst. 1 a 3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5 odst. 1–2, čl. 35 odst. 1 písm. c), čl. 36 odst. 1, čl. 38</p>	<p>Článek 26 odst. 1 směrnice o právech obětí a čl. 38 Lanzarotské úmluvy jsou zde zahrnuty, jelikož zmiňují výměnu osvědčených postupů v kontextu mezinárodní spolupráce.</p>

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
	Data a monitorování	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 62, 64</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 44</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 10 odst. 2 písm. b)</p>	Rovněž může být zajímavé přečíst si hlavu X Lanzarotské úmluvy, která se zaměřuje na kontrolní mechanismy na úrovni Rady Evropy.
	Zvyšování povědomí	<p>Směrnice o právech oběti: bod odůvodnění 62, čl. 26 odst. 2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 34 a 45, čl. 23 odst. 1–3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 5, 6 a 8</p>	

Vzájemné propojení ustanovení, právní závazků a evropských standardů Barnahus: Přehled

STANDARD BARNAHUS	RELEVANTNÍ PRÁVNÍ POVINNOST	PRÁVNÍ NÁSTROJ	VYSVĚTLUJÍCÍ KOMENTÁŘ
<p><i>pokračování 10.</i> <i>Prevence: Sdílení informací a budování externích kompetencí</i></p>	<p>Prevence</p>	<p>Směrnice o právech oběti: čl. 26 odst. 1–2</p> <p>Směrnice o pohlavnímu zneužívání: bod odůvodnění 34, 37 a 45, čl. 22, čl. 23 odst. 1–3</p> <p>Lanzarotská úmluva: čl. 4, čl. 5 odst. 3, čl. 7, 15, 16, 17 a 38</p>	<p>Rovněž viz Lanzarotská úmluva čl. 10 odst. 1 a 3, které se zaměřují na spolupráci v rámci předcházení pohlavního zneužívání a sexuálního vykořisťování. Článek 26 odst. 1 směrnice o právech obětí a čl. 38 Lanzarotské úmluvy jsou zde zahrnuty, jelikož zmiňují výměnu osvědčených postupů v kontextu mezinárodní spolupráce.</p>

Vysvětlivky

¹ Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí proti sexuálnímu vykořisťování a pohlavnímu zneužívání (CETS N°201)

² Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy o justici vstřícné k dětem (přijaté Výborem ministrů dne 17. listopadu 2010 na 1098. zasedání zástupců ministrů)

³ Doporučení Rady Evropy o právech dětí a sociálních službách vstřícných k dětem a rodinám

⁴ SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii

⁵ SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí rady 2001/220/SVV

⁶ Viz například: Henry, Jim (1997). Following Disclosure, System Intervention Trauma to Child Sexual Abuse Victims. *Journal of Interpersonal Violence* 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. a Bromley, Jamie L. (2002). The Retraumatization of Child Sexual Abuse: The Second Insult. *National Institute for Trauma and Loss in Children*, 2. svazek, Number 2, Podzim 2002; Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). *Child Forensic Interviewing: Best Practices*. U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). *Children's Testimony: A Hand-book of Psychological Research and Forensic Practice*. Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law, July 2002; Jansson, Helene, Rathje, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). The experience of children testifying in court in cases of sexual abuse. *Sexological Clinic at PCK Copenhagen, Center for Sexual Abuse, Rigshospitalet Copenhagen and the National Council for Children, Dánsko*

⁷ Kriminální vyšetřování a soudní řízení, včetně způsobů zapojení dětí, se mohou v rámci Evropy lišit. Evropská komise provedla rozsáhlou studii zapojení dětí do občanskoprávních, správních a trestních řízení ve 28 členských zemích EU, v níž shromáždila a porovnála všechny dostupné statistiky, a publikovala stručnou souhrnnou zprávu a 29 zpráv podle zemí za každou ze tří oblastí justice (Souhrnný kontextuální přehled o zapojení dětí do trestního soudního řízení ve 28 členských státech Evropské unie [Summary of contextual overviews on children's involvement in criminal judicial proceedings in 28 Member States of the European Union, European Union 2014])

⁸ Justici vstřícnou k dětem se rozumí „justiční systémy, které zaručují dodržování a účinné provádění všech práv dětí na nejvyšší dosažitelné úrovni“ (Rada Evropy, Pokyny Výboru ministrů Rady Evropy o justici vstřícné k dítěti a důvodová zpráva (2011), str. 4)

⁹ Odkazy jsou uvedeny v poznámce 6

¹⁰ Model Barnahus, podrobněji popsáný v kapitole 2, je uznáván jako přední multidisciplinární a meziresortní služba dětským obětem a svědkům násilí. Odkazy jsou uvedeny v poznámce 12.

¹¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

¹² Zde hovoříme o potenciální traumatizaci dítěte a/nebo další traumatizaci, což je proces relapsu traumatického stavu spuštěný událostí, jako je absolvování několika slyšení u soudu nebo několika výsledků. Reviktimizací se označuje proces opakovaného stávání se obětí.

¹³ Evropské standardy Barnahus propagují komplexní přístup zahrnující respektování práv dětí být vyslyšeny a dostat informace, multidisciplinární a meziresortní spolupráci s cílem zabránit další traumatizaci a zajistit výsledky v nejlepším zájmu dítěte, kompletní a dostupné služby, které naplňují individuální a komplexní potřeby dítěte a členů rodiny nebo opatrovníků, kteří se nedopustili protiprávního jednání, zajištění vysokých odborných standardů, školení a dostatečných zdrojů pro personál pracující s dětskými svědky a oběťmi násilí a předcházení násilí například zvyšováním povědomí. Viz vize PROMISE, <http://www.barnahus.eu/publications>

¹⁴ Standards for Accredited Members (National Children's Alliance, 2017) <http://www.nationalchildrensalliance.org/sites/default/files/downloads/NCA-Standards-for-Accredited-Members-2017.pdf>

¹⁵ Landberg, Åsa a Svedin, Carl Göran (2013). Inuti ett Barnahus, A quality re-view of 23 Swedish Barnahus. Stockholm, Rädda Barnen, v angličtině: http://www.barnafrid.se/custom/uploads/2016/10/Inuti-ett-Barnahus_ENG.pdf

¹⁶ Standardy vznikly s využitím ústních i písemných vstupů expertní skupiny projektu PROMISE s experty např. z Barnahus Island, Barnahus Linköping (Švédsko), Barnahus Stockholm (Švédsko), Centra pro ochranu dětí a mládeže (Chorvatsko), MDCK v Haarlemu (Nizozemsko), Linköping University (Švédsko) a Programu pro ochranu dětí při lowscké univerzitě. Rozsáhlé konzultace ohledně standardů a tohoto dokumentu probíhaly formou ústní výměny a písemného dotazníku s ministerstvy / státními úřady a/nebo zástupci služeb v Bulharsku, na Kypru, v Estonsku, Finsku, Irsku, Německu, Maďarsku, Lotyšsku, Litvě, Maltě, Polsku, Rumunsku a ve Spojeném království (Anglii a Skotsku).

¹⁷ Standardy jsou například v souladu s pokyny Rady Evropy o justici vstřícné k dítěti a propagují hlavní prvky justice vstřícné k dítěti (přístupná (např. standard 3 a 4), přiměřená věku (např. standard 1.1, 5, 6), rychlá (např. standard 1–3, 5, 6), důsledná (např. standard 5 a 6), přizpůsobená potřebám a zaměřená na potřeby dítěte (např. standard 1.1–1.3, 5, 6), dodržující právo na řádný soudní proces (např. standard 6), dodržující právo na účast v řízení a na jeho pochopení (např. standard 1.2), respektující právo na soukromý a rodinný život (např. standard 1.1, 3, 4), respektující právo na nedotknutelnost a důstojnost (např. standard 1.1, 3, 4)).

¹⁸ Tabulka v kapitole IV uvádí přehled právních závazků a mezinárodních pokynů, které standardy ztělesňují. Odkazy na relevantní právní ustanovení a pokyny jsou rovněž uvedeny pod každým profilem popisujícím standardy v kapitole 3. Viz také O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: European and Inter-national Instruments concerning Child Victims and Witnesses of Violence, Stockholm, PROMISE Project Series www.barnahus.eu/publications/

¹⁹ Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Enabling Child-sensitive Justice: The Success Story of the Barnahus Model and its Expansion in Europe, Stockholm, The PROMISE Project Series, www.barnahus.eu/publications/

²⁰ Byl vytvořen sledovací nástroj, který nabízí jednoduchý způsob hodnocení toho, kde se služby nacházejí v rámci procesu zavádění modelu Barnahus, který obsahuje standardy představované v tomto dokumentu. Sledovací nástroj lze stáhnout z webových stránek projektu PROMISE, www.barnahus.eu/publications/

²¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

²² Lind Haldorsson, Olivia (2019) Standard 2. Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce: Meziagenturní dohoda: Vzor a pokyny www.barnahus.eu/standardy

²³ Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Enabling Child-sensitive Justice: The Success Story of the Barnahus Model and its Expansion in Europe, Stockholm, The PROMISE Project Series, <http://www.barnahus.eu/publications>, str. 4. Viz. také EC REC-RDAP-CHIL-AG-2016 usnesení o Barnahus modelu, které zdůrazňuje, že: „návrhy musí mít za cíl zajistit multidisciplinární a meziagenturní odezvu na násilí proti dětem, a kde je to možné toto učinit pod jednou střechou (Barnahus model).

²⁴ Ve většině zemí jsou děti starší 15 let povinny být přítomny u soudu i po absolvování výslechu v Barnahusu.

²⁵ Skandinávský Barnahus má několik klíčových rolí: Dánsko: pomoc místním sociálním službám zaměřeným na péči o děti, Island: koordinace kriminálního vyšetřování a zajišťování péče o dítě, Norsko: usnadnění výslechu při policejním vyšetřování, Švédsko: koordinace kriminálního

vyšetřování se zajištěním péče o dítě (Bakketeig, Elisiv (2016). Model Barnahus ve Skandinávských zemích. Dokumenty prezentovány na konferenci PROMISE - Regionální konference a studie, Linköping 28.–29. listopadu 2016. Na námět Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal & Elisiv Bakketeig (v tisku, 2017): Zavedení skandinávského modelu Barnahus: Rysy a místní adaptace. In Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Spolupráce proti zneužívání dětí: Zkoumání skandinávského modelu Barnahus.)

²⁶Viz například PROMISE Stakeholder mapping, <http://www.barnahus.eu/publications>

²⁷Pro další informace o Dětských advokačních centrech navštivte <http://www.nationalchildrensalliance.org/cac-mode>

²⁸ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

²⁹ Lind Haldorsson, Olivia (2019) Standard 2. Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce: Meziagenturní dohoda: Vzor a pokyny www.barnahus.eu/standardy

³⁰Obsahem je také objektivní zhodnocení rizika vystavení dítěte dalšímu násilí ze strany rodičů/opatrovníků, které probíhá prostřednictvím posouzení ochrany dítěte. To dále ovlivňuje rozhodnutí o následném zásahu do rodiny a/nebo vyjmutí dítěte z rodiny.

³¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

³² Lind Haldorsson, Olivia (2019) Standard 2. Multidisciplinární a meziagenturní spolupráce: Meziagenturní dohoda: Vzor a pokyny www.barnahus.eu/standardy

³³ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

³⁴ Úplný rámec norem přispívá k provádění článků 19 a 6 úmluvy UNCRC (právo na život, přežití a rozvoj). Zákaz diskriminace (UNCRC čl. 2) je níže ve standardu 3 považována za nedílnou součást určování cílové skupiny služby.

³⁵ Nedávné zásahy do teorie a praxe nejlepšího zájmu dítěte lze nalézt v této kompilaci esejů: The best interests of the child – A dialogue between theory and practice (Nejlepší zájem dítěte – dialog mezi teorií a praxí) (Rada Evropy, březen 2016) <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680657e56>

³⁶ Posouzení se týká hodnocení a vyvážení všech prvků nezbytných k rozhodnutí v konkrétní situaci. Stanovení zahrnuje formální proces, v rámci kterého se stanoví nejlepší zájem dítěte na základě posouzení nejlepšího zájmu (CRC GC 14, bod 47).

³⁷ V obecném komentáři č. 14 výbor identifikuje některé situace, kdy je bezpodmínečně nutné jednotlivé prvky vyvážit, včetně situací, kdy dochází ke konfliktu různých prvků zvažovaných v daném případě (například zachování rodinného prostředí vs. ochrana dítěte před rizikem násilí ze strany rodičů).

³⁸ Justice vstřícná k dětem: Pohledy a zkušenosti dětí zapojených do soudních řízení jako oběti, svědci nebo účastníci řízení v devíti členských zemích EU (Agentura EU pro základní práva, únor 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

³⁹ Citace z: Justice vstřícná k dětem: Pohledy a zkušenosti dětí zapojených do soudních řízení jako oběti, svědci nebo účastníci řízení v devíti členských zemích EU (Agentura EU pro základní práva, únor 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁴⁰ Lind Haldorsson, Olivia & Heiberg, Turid: Standard 1.2: Nástroj pro Hodnocení Účasti Děti (CBSS 2019)

⁴¹ Citace od: Justice vstřícná k dětem: Pohledy a zkušenosti dětí zapojených do soudních řízení jako oběti, svědci nebo účastníci řízení v devíti členských zemích EU (Agentura EU pro základní práva, únor 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁴² Tento souhrn vychází z: Bakketeig, Elisiv (2016). Model Barnahus ve Skandinávských zemích. Příspěvek prezentovaný na PROMISE – Regionální konference a studijní návštěva, Linköping 28.–29. listopadu 2016. Na námět Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal & Elisiv Bakketeig (v tisku, 2017): Zavedení skandinávského modelu Barnahus: Rysy a místní adaptace. In Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Spolupráce proti zneužívání dětí: Zkoumání skandinávského modelu Barnahus. Londýn: Palgrave. Landberg, Åsa a Svedin, Carl Göran (2013). Inuti a Barnahus: Recenze kvality 23 švédských Barnahusů, Stockholm: Rädda Barnen. Informace obdrženy od islandské vládní agentury pro ochranu dětí (únor 2016).

⁴³ Konsolidační zákon o sociálních službách, § 50 a.–(1), <http://english.sim.dk/media/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

⁴⁴ Zákon o ochraně dětí, článek 7, https://eng.velferdarraduneyti.is/media/acrobat-enskar_sidur/Child-Protection-Act-as-amended-2015.pdf

⁴⁵ Zákon o trestním řízení (88/2008), článek 9

⁴⁶ Straffeprosessloven (trestní řád), 239, 239 a-f., <http://www.lovdato.no/>

⁴⁷ Delredovisning av regeringsuppdrag avseende gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets Barnahus (Rikspolisstyrelsen, Sweden, 2009)

⁴⁸ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158447>

⁴⁹ Násilí je zde definováno v souladu s článkem 19 UNCRC a obecným komentářem CRC č. 13 (2011): „všechny formy fyzického nebo duševního násilí, zranění a zneužívání, zanedbávání nebo nedbalostní zacházení, týrání nebo vykořisťování, včetně sexuálního zneužívání“.

⁵⁰ Pokud je cílová skupina definována v právních předpisech nebo vnitrostátních pokynech, jako je tomu například v Dánsku a Švédsku, měl by být přístup zaručen minimálně těm skupinám, které jsou uvedené v zákonech. Všechny služby by měly usilovat o zahrnutí co nejširší cílové skupiny, která je postižena různými formami násilí. Mnoho služeb však začalo s užší skupinou, například pouze s oběťmi sexuálního zneužívání a sexuálního vykořisťování, a postupně pomalu zahrnovalo další formy násilí.

⁵¹ Možné důvody diskriminace zahrnují mimo jiné národní nebo etnický původ, rasu, jazyk, náboženství, pohlaví, sexuální orientaci, socioekonomický status, zdravotní postižení a postavení uprchlíka. Pro to, aby se péče dostala k obzvláště zranitelným dětem, může být zapotřebí zvláštního úsilí.

⁵² Některé formy krizových zásahů, například pohotovostní lékařská péče, nemusí být součástí poskytování služeb Barnahus.

⁵³ Vstřícný k dětem je zde chápáno jako snaha zaměřit se na specifické potřeby dětí, přizpůsobit se jim a reagovat na ně.

⁵⁴ Rodina/rodiče/pečovatelé nesmí sledovat výslech s dítětem.

⁵⁵ V některých případech se mohou terapeutická setkání s pachatelem a dítětem konat v těchto prostorách, pokud je to v nejlepším zájmu dítěte. Největší důraz je kladen na bezpečnost a blaho dítěte. V případech sexuálního násilí a závažných případů jiných forem násilí by pachateli nikdy neměl být umožněn vstup do prostor Barnahusu.

⁵⁶ Meziagenturní plánování, přezkum a sledování případů může být omezeno vnitrostátními právními předpisy ohledně sdílení informací, nebo dále nedostatkem právních předpisů, které by sdílení informací specifických pro jednotlivé případy umožňovaly nebo nařizovaly. Vysoká úroveň integrace vyžaduje jasně stanovený a opatrný přístup k povinnosti zachovat důvěrnost a může vyžadovat postupné přijímání kroků k tomu, aby byla zajištěna správná výměna informací. K tomu, aby mohli příslušní odborníci sdílet informace o konkrétních případech, může být také nutné najít řešení zákonných omezení a/nebo předpisů uložených profesními organizacemi, například v podobě meziagenturních protokolů ochrany údajů.

⁵⁷ Tého role se obvykle jako manažeři případů ujímají služby sociální péče / ochrany dětí, když jsou přítomni v Barnahusu. Pokud nejsou k dispozici služby sociální péče / ochrany dětí, může tuto roli převzít člen týmu, který je odpovědný za spolupráci s místními službami sociální péče / ochrany dětí.

⁵⁸ Služby sociální péče / ochrany dětí obvykle shromažďují veškeré relevantní informace, včetně lékařských zpráv, policejních zpráv a zásahů na ochranu dětí. Všechny agentury jsou povinny sdílet informace se službami sociální péče / ochrany dětí.

⁵⁹ Následná a nepřetržitá podpora a pomoc je obvykle poskytována místními službami sociální péče / ochrany dětí. Pokud je v Barnahusu služba sociální péče / ochrany dětí, působí jako správce případů a zajišťuje celkovou koordinaci a následná opatření. Správce případů také sleduje, zda jsou implementovány klíčové zásady a jestli jsou v průběhu celého procesu dodržována práva dítěte.

⁶⁰ Forenzní výslech lze definovat jako „nahrávaný rozhovor v rámci jednoho sezení připraveného za účelem získání specifické informace od dítěte, pokud existuje podezření na možné zneužití nebo pokud dítě mohlo být svědkem násilí na jiné osobě“ (<http://www.nationalcac.org/forensic-interview-services>) nebo „strukturovaný rozhovor s dítětem, jehož cílem je získat podrobné informace o možné události (událostech), která se mohla dítěti stát nebo již mohlo být svědkem“ (http://www.smallvoices.org/what_we_do/forensic_interviews.html). Při forenzním výslechu se shromažďují informace od dítěte, které jsou určeny nebo jsou vhodné pro soudy.

⁶¹ Zde zmiňovaný výzkum je popsán v několika publikacích, mimo jiné: Henry, Jim (1997). Following Disclosure, System Intervention Trauma to Child Sexual Abuse Victims. *Journal of Interpersonal Violence* 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. a Bromley, Jamie L. (2002). The Retraumatization of Child Sexual Abuse: The Second Insult. *National Institute for Trauma and Loss in Children*, 2. svazek, Number 2, Podzim 2002; Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). *Child Forensic Interviewing: Best Practices*. U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). *Children's Testimony: A Handbook of Psychological Research and Forensic Practice*. *Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law*, July 2002; Jansson, Helene, Rathje, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). *The experience of children testifying in court in cases of sexual abuse*. *Sexological Clinic at PCK Copenhagen, Center for Sexual Abuse, Rigshospitalet Copenhagen and the National Council for Children, Denmark*.

⁶² Veškerá opatření by se měla přizpůsobit dítěti musí brát v potaz jeho nejlepší zájem. V některých případech to může znamenat, že nebude možné se řídit indikátory týkajícími se počtu výslechů a využití stejné osoby vedoucí výslech, protože může být v nejlepším zájmu

konkrétního dítěte, aby proběhlo několik výslechů nebo aby výslech dítěte vedla jiná osoba, pokud probíhá výslechů více.

⁶³ Citace z: Justice vstřícná k dětem: Pohledy a zkušenosti dětí zapojených do soudních řízení jako oběti, svědci nebo účastníci řízení v devíti členských zemích EU (Agentura EU pro základní práva, únor 2017) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁶⁴ Lékařské forenzní vyšetření lze popsat jako vyšetření zjišťující zranění a zajišťující odběr vzorků, které mohou být použity jako důkazy v policejním vyšetřování nebo u soudu.

⁶⁵ K tomu může například dojít, když soudní řízení stále probíhá a dítě bylo předvoláno jako svědek, což je v některých evropských zemích vyžadováno.

⁶⁶ Školení může zahrnovat mimo jiné: vývoj dítěte, porozumění fenoménu týrání a zanedbávání dětí, vedení forezních výslechů, vůči dětem vstřícný a jejich traumatu šetrný přístup při provádění klinických a forezních hodnocení, poskytování různých prověřených forem léčby zaměřené na trauma, pochopení právního kontextu a požadavků, identifikace rizikových faktorů a podpora ohrožených rodin s cílem zabránit opětovné traumatizaci, podpora rodičů, kteří se nedopustili protiprávního jednání.

⁶⁷ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: Evropské a mezinárodní nástroje týkající se dětí, které se staly oběťmi a svědky násilí, Stockholm, řada projektů PROMISE

⁶⁸ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Pokyny pro multidisciplinární a meziagenturní podporu dětí, které se staly oběťmi nebo svědky násilí www.barnahus.eu/standards

⁶⁹ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: Evropské a mezinárodní nástroje týkající se dětí, které se staly oběťmi a svědky násilí, Stockholm, řada projektů PROMISE

P R O M I S E

This project is co-funded by the European Union under the Rights, Equality and Citizenship Programme 2014-2020. This publication reflects the views only of the authors, and the European Commission cannot be held responsible for any use, which may be made of the information contained therein.

This document has been translated in partnership with Translators Without Borders and their global team of volunteers. Find out more at www.translatorswithoutborders.org